

การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบ
ของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษา จุดผ่านแดน
ถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

โดย

พลตรี กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย
รองแม่ทัพภาค ๒
กองทัพบก

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษา จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์” ลักษณะวิชา การทหาร ของ พลตรี กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิณห์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี
กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรี กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน รวมทั้งปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในพื้นที่ด้านปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้าสิ่งผิดกฎหมาย และปัญหาความมั่นคงอื่นๆ “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์” มีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่ชายแดนให้มีความมั่นคงปลอดภัยและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งบูรณาการ การแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดนระหว่างหน่วยงานต่างๆ หากไม่มีการจัดระเบียบที่เป็นรูปธรรม ยิ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่มุ่งเน้นการบูรณาการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ **งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ** ศึกษาปัญหาข้อขัดข้องและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน ในจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ **โดยมีขอบเขตของการวิจัย** ใน ๓ ด้านหลักๆ คือ ด้านที่ ๑ ขอบเขตด้านประชากร ด้านที่ ๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา และด้านที่ ๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา **จากผลการวิจัยพบว่า** แนวทางการจัดระเบียบชายแดนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มีความครอบคลุม กับการปฏิบัติของจุดผ่านแดนถาวรโดยมีระเบียบกำหนดแนวทางการทำงานครอบคลุมทุกหน่วยงานอย่างเป็นระเบียบ มีข้อกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการรองรับสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นแม่บทและชัดเจน **โดยมีข้อเสนอแนะ**จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจสืบสภาพปัญหาโดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก จากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่างๆ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม พบว่าโดยภาพรวมนำเสนอปัญหาด้านการขยายระยะเวลาเปิดด่านที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณการผ่านเข้าออก บุคคล - สินค้า ในห้วงกลางคืน สถานที่ ที่ตั้ง ของด่านศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบชั่วคราวมีสภาพเก่า อีกทั้งเป็นพื้นที่ ทับซ้อนของกรมทางหลวง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือประจำหน่วยงานที่ทันสมัย ควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาอาคารให้ถาวร มีสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อเอื้ออำนวยต่อการผ่านเข้า-ออกประเทศ ในแบบ One Stop Service เพื่อลดเวลาและขั้นตอนในกระบวนการผ่านแดน **สำหรับข้อเสนอแนะ** ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรกำหนดแนวทาง ดังนี้

๑. กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยพิจารณาห้วงระยะเวลาปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนต่อกระทรวง ทบวง กรม ของแต่ละหน่วยงาน ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนา เสนอ โครงสร้าง ที่ตั้งอาคารสำนักงานงาน ด้านศุลกากรแห่งใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความประสานสอดคล้อง มีการจัดการปัญหาด้านความมั่นคงแบบบูรณาการร่วม เพื่อสลายโครงสร้างกระบวนการผิดกฎหมายข้ามชาติต่างๆ ประสานความร่วมมือ

ด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาอย่างทั่วถึง ด้วยสื่อ Internet หรือสิ่งพิมพ์สองภาษา และกำหนดนโยบาย ขั้นตอน การปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดแนวทางการพัฒนาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เช่น สร้างการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระบบของสินค้า บุคคลผ่านเข้า-ออก และยานพาหนะ แต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน จัดระเบียบอาคารสถานที่ปฏิบัติงานจากลักษณะเข้า-ออก เส้นทางเดียวในรูปแบบ One Stop Service ปรับปรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ ของส่วนราชการให้เพียงพอและทันสมัย ทัดเทียมกับมาตรฐานอาณาประเทศ และกำหนดมาตรการป้องกันโรคติดต่อร้ายแรง โดยกำหนดเจ้าหน้าที่ ผู้ชำนาญการ เฉพาะด้านโรคติดต่อ รวมทั้งเครื่องมือพิเศษที่จำเป็นเพิ่มเติมประจำจุดผ่านแดนถาวร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงสุด

Abstract

Title Organizing border areas under the Suranaree Force's area of responsibility, a case study of the permanent border crossing point of Chong Chom, Kab Choeng District, Surin Province.

Field Military

Name Major General Kittisak Boonprathamchai **Course** NDC **Class** 62

Organization of border areas Including the problems and difficulties in the work of the authorities affect operations in the areas such as border line demarcation, immigration, transnational crimes, narcotic, illegal trade and other security issues. “ Organizing border areas under the Suranaree Force's area of responsibility, a case study of the permanent border crossing point of Chong Chom, Kab Choeng District, Surin Province” aims to create a safe and stable border area and able to develop sustainably, with integration Solving problems at the border area between various agencies, which is, If there is no concrete organization to take charging, will resulting in more security problems. To be in line with the 20-year national strategy that emphasizes the integration of effective management systems. Therefore, **this research aims to** Study problems, and set guidelines for officers of each agency in the area along the border at the permanent border crossing point, Chong Chom, Kap Choeng District, Surin Province, to perform their functions. **There are three main areas of research;** area 1: population scope, area 2: content scope and area 3 : time scope. **From the research results, it was found that** Organizing border areas guidelines following to the 20-year national strategic plan are comprehensive, its cover the practice of the permanent border crossing point with a regulation of working guideline covering all departments orderly. There are clear and comprehensive policies and operational guidelines for various situations. However, from the facts which researcher went to the area to explore Tracing problems by conduct interviewing insights with operating staffs from various departments at the Chong Chom permanent border crossing point, found that, overall, there was an unbalanced between the checkpoint opening period and the quantity of person-goods entry and exit during the night, the location of the customs house and the relevant authorities were made for temporary, had an old condition and area also overlapping of the Department of Highways And wildlife sanctuaries, Including the lack of modern office equipment which should be renovated and developed permanently with modern equipment to facilitate the entry-exit of the country in a

one-stop service to reduce the time and step in the border crossing process. **As for the suggestions** for the next research, should set guidelines as follows

1 . Stipulate solutions for solving problems by integrating consider the working period of each department, fix the problem of land overlapping with the ministries, bureaus and departments of each agency, all related sectors jointly develop and propose the structure of the new customs office building to synchronized the joint Work, Integrated resolutions for security matters, to obliterate the structure of illegal transnational movements, and thoroughly coordinate joint public relations between Thailand and Cambodia via internet or bilingual publications and establish clear policies and procedures regarding humanitarian aid with the relevant government agencies

2 . Stipulate guidelines for the development of organizing border area, Chong Chom permanent border crossing points such as linkage of goods, personal entry and vehicle entry database form each department, organize buildings and work places from an in/out single route into one stop service, improving equipment of government agencies with equivalent to international, and provide sufficiently, also establish measures to prevent serious communicable diseases by assigning staff who specialize in communicable diseases Including the additional necessary special tools at permanent border crossing point to achieve maximum operational efficiency.

คำนำ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงการดำเนินงาน การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน รวมทั้งปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานในพื้นที่ และหาแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษา จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิงคุณภาพ เริ่มจากศึกษาปัญหาด้านความมั่นคงและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อีกทั้งสถานการณ์พื้นที่ชายแดนของประเทศไทย การบริหารจัดการในพื้นที่ชายแดนให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ได้กำหนดแนวทางการบริหารที่สำคัญในพื้นที่ชายแดนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่ชายแดนให้มีความมั่นคงปลอดภัยและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยอย่างชัดเจน พร้อมทั้งการบูรณาการการแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ หากไม่มีการจัดระบบที่เป็นรูปธรรมในบริเวณพื้นที่ติดชายแดนไทย ยิ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะสามารถนำผลจากการศึกษาผลการดำเนินงาน รวมถึงวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการได้มาซึ่งแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี ให้เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพต่อไป

พล.ต.

(กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ทุกท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและกรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ตลอดจนการศึกษาที่ผ่านมา รวมถึงขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทุกท่าน ที่ได้ช่วยเปิดมุมมอง เติมเต็มข้อมูลอย่างรอบด้าน ทำให้ผู้วิจัยสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างครบถ้วน สมความมุ่งหมายของผู้วิจัยในการตอบปัญหาวิจัยทุกประการ

ขอขอบพระคุณผู้บัญชาการทหารบกที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้ารับการศึกษานในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ในทุกองค์กร ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบพระคุณวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ที่ให้โอกาสผู้วิจัยในการเข้ารับการศึกษารุ่นนี้

พลตรี

(กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
คำนำ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๔
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)	๔
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๗
แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔)	๑๕
ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๑๗
แผนพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ	๑๙
การจัดระเบียบการดำเนินธุรกิจตามแนวชายแดนการค้าชายแดน	๒๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๙
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๑
สรุป	๓๒
บทที่ ๓ การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนของหน่วยงานและปัญหาที่เกี่ยวข้อง	
กับการจัดการด่านผ่านแดนถาวรช่องจอม	๓๓
ประวัติความเป็นมา และภารกิจของกองกำลังสุรนารี	๓๓
การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน	๓๓
การปฏิบัติงานของเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและพืชที่ใกล้สูญพันธุ์	๔๑
การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนของหน่วยงานในพื้นที่ความรับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี	๔๔
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม	๔๕
ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม	๔๗
สรุป	๔๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในความรับผิดชอบของ กองกำลังสุรนารี	๕๐
บทวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในจุดผ่านแดน ถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์	๕๐
สรุป	๕๓
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๕
สรุป	๕๕
ข้อเสนอแนะ	๕๖
บรรณานุกรม	๕๗
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๐

ณ

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔ - ๑ การสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์	๕๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบันมีลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิม คือภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ คือภัยคุกคามที่เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, ๒๕๖๐ : ๑๓) จากการรวมตัวของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน ๑๐ ประเทศ ร่วมมือจัดตั้งเป็นกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียน ประเทศไทยเป็น ๑ ในสมาชิก ที่ได้เข้าร่วมประชาคมอาเซียน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘ โดยประชาคมอาเซียน มี ๓ เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อีกทั้งสถานการณ์พื้นที่ชายแดนของประเทศไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนจากการสู้รบมาเป็นพื้นที่ที่สำคัญ ทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น หลังจากที่ได้มีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน เมื่อปี ๒๕๕๘ การบริหารจัดการในพื้นที่ชายแดนให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สนับสนุนเกื้อกูลต่อเสาหลักอาเซียน (ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ม.ป.ป. : ๑-๔)

รัฐบาลไทยได้กำหนด ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เป็นกรอบนโยบายในการพัฒนาประเทศ แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มียุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาให้เกิดความมั่นคง เน้นการบริหารจัดสถานะแวดล้อมพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมรองรับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง โดยใช้กลไกแบบบูรณาการ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นแนวทางการบริหารที่สำคัญในพื้นที่ชายแดน โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความไว้วางใจระหว่างผู้นำระดับสูงของไทยกับประเทศรอบบ้านและอาเซียน เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาประเทศในระยะยาวเพื่อขับเคลื่อนประเทศสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่ชายแดนให้มีความมั่นคง ปลอดภัยและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชายแดน ด้านความมั่นคงอย่างชัดเจน พร้อมทั้งการบูรณาการการแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

กองทัพบก ได้จัดตั้งกองกำลังป้องกันชายแดน จำนวน ๗ กองกำลัง ปฏิบัติงานตามพันธกิจ ๓ ประการของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกได้แก่ การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน การจัดระเบียบพื้นที่และรักษาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

กองกำลังสุรนารีเป็นกองกำลังป้องกันชายแดน รับผิดชอบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ มีความยาวเขตแนวชายแดน ๗๕๐ กิโลเมตร ปฏิบัติงานตามพันธกิจ ๓ ประการของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก มีภารกิจในการจัดระเบียบพื้นที่แนวชายแดน ประสานการปฏิบัติ ให้เกิดความมั่นคง มีจุดผ่านแดนถาวร ๔ แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า ๘ แห่ง โดยจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เป็นจุดผ่านแดนที่มีมูลค่าการค้าชายและผ่านเข้าออกของประชาชนมากที่สุด อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนของเจ้าหน้าที่ในอนาคต หากไม่มีการจัดระบบที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งการที่ประเทศกัมพูชามีการเปิดบ่อนคาสิโน ขึ้นในบริเวณพื้นที่ติดชายแดนไทย ยิ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์” เพื่อเสนอแนวทางจัดระเบียบ แก้ไขปัญหาบริเวณชายแดน รวมทั้งปัญหาด้านความมั่นคง เช่น ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้าสิ่งผิดกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน รวมทั้งปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยเฉพาะในจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

๒. เพื่อเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนที่เป็นรูปธรรมและให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในลักษณะการบูรณาการร่วมกันในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ขอบเขตของการวิจัย

๑. **ขอบเขตด้านประชากร** ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

๒. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาตินโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่เกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน การบริหารจัดการความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน (เช่น ศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง สาธารณสุข และอื่น ๆ) การจัดระเบียบการดำเนินธุรกิจตามแนวชายแดน การค้าชายแดน กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ

๓. **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในห้วงเวลาตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๖๒ – พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสังเกตการณ์ลงพื้นที่ปฏิบัติงานของกองกำลังสุรนารี และการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชา ของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม ในเรื่องของปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานพื้นที่ชายแดนของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในความรับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี ที่เหมาะสม สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกองค์กร ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน รวมทั้งปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงาน ในพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยเฉพาะพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

๒. เพื่อเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ พื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ

บทที่ ๒

บททวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยเฉพาะในจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)
๒. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
๓. แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๔)
๔. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมติ ครม. ที่เกี่ยวข้อง
๕. การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน
๖. แผนพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ
๗. การจัดระเบียบการดำเนินธุรกิจตามแนวชายแดน การค้าชายแดน
๘. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

ตามหลักยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มีวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความยุติธรรมของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหาร

ประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนา ที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่สามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ชาติมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน ” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๑. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
๒. ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
๓. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
๔. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

๕. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

๖. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติ ทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน

การจัดการจุดผ่านแดนถาวร ถือเป็นความมั่นคงของชาติ โดยหลักการยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามที่ทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่

๒.๑ “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำมาทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่

๒.๒ “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

๒.๓ “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ความมั่นคงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารแตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผันได้ทำให้มิติทั้งปวงถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ ด้วยเหตุนี้ กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ

ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อปรับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงให้ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบในบางพื้นที่ รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่ เช่น ปัญหาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผัน ปัญหาการแข่งขันทางการค้าและการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติ นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวสามารถบรรลุผลที่เป็นรูปธรรมทั้งปัจจุบันและในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยการยกระดับขีดความสามารถของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้มีความพร้อมและเพียงพอในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงและภัยพิบัติทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ อย่างบูรณาการทั้งภายในประเทศ ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงมีเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ ๒๐ ปีที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและความรักความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้เกิดขึ้นในประชาชนทุกระดับ การพัฒนาระบบงานด้านการข่าวให้มุ่งเน้นการบูรณาการข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงอย่างเป็นระบบ การพัฒนาปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงให้มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ และมีการบูรณาการการดำเนินงานอย่างแท้จริง โดยปัญหาความมั่นคงเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการแก้ไขประกอบด้วย ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์ และปัญหาการทุจริตในระบอบราชการ

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ

๑.๑ การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงานและรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรัก ความสามัคคี ตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ ตลอดจนช่วยเหลือประชาชน โดยการอำนวยความสะดวกอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ปลุกฝังจิตสำนึกและคุณสมบัติพื้นฐานคนไทยที่ดีให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างเสริมความรักความสามัคคี ความตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและพัฒนาประเทศ ให้กับทุกภาคส่วนทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ผ่านทางโครงการ กิจกรรม และการรณรงค์ต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงการดำเนินการอื่นทุกวิถีทางที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่องและจริงจังจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน

๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวและศูนย์รวมจิตใจหนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ โดยปลุกฝังและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ รณรงค์เสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและชาติไทย ผ่านทางกลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติและพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้ยึดถือหลักคำสอนซึ่งเป็นแก่นแท้หรือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อุปถัมภ์ และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยพัฒนาทั้งจิตใจ และปัญญา รวมทั้งต้องจัดให้มีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนา ไม่ว่าในรูปแบบใด การส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย ตลอดจนอุปถัมภ์ค้ำจุนศาสนาอื่นให้มุ่งเน้นการสั่งสอนคนให้เป็นคนดี รักความสงบสันติสุข พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติบ้านเมือง และช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนาอย่างปรองดอง ไม่ให้เกิดการแบ่งแยกแตกต่าง

๑.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้การบริหารจัดการบ้านเมืองและการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่สอดคล้องกับบริบทของไทย เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืนตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งได้ผู้นำและนักการเมืองที่เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมสูง และกล้าตัดสินใจ โดยปลุกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในบริบทของไทย ส่งเสริมให้นักการเมืองมีคุณภาพ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรู้

ความสามารถ เห็นประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและของพรรคพวกเพื่อนพ้อง เสริมสร้างพรรคการเมืองและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีนโยบาย แนวคิด และการบริหารจัดการ ที่ดีมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลสากล ไปจนถึงพัฒนาปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้มี ประสิทธิภาพ สามารถจัดการเลือกตั้งได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และสร้างความสามัคคีปรองดอง จนสามารถคัดกรองคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ และ กล้าตัดสินใจ เข้ามาบริหารประเทศให้มุ่งไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและสอดคล้องเหมาะสมกับ สังคมไทย

๑.๔ การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็น ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อให้ประเทศชาติมีกลไกเฉพาะเจาะจงที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไข ต้นเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหาภายในประเทศทั้งปวงให้หมดไป มีการป้องกันและปราบปราม การทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยพัฒนา ปรับปรุงกลไกและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีอยู่เดิม เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น หรือที่ต้อง ออกแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมรองรับปัญหาความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ได้ทุกมิติ กำหนดและเสริมสร้างบทบาทของหน่วยงาน องค์กร หรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบ อย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบวิธีการดำเนินงาน การบูรณาการการปฏิบัติให้สอดคล้อง เกื้อกูล และ ต่อเนื่องกัน ตลอดไปจนถึงสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่สาเหตุได้อย่างแท้จริง

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มี อยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้ การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน

๒.๑ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไข อย่างจริงจัง จนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนา บ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยผลักดันการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง ของปัญหาของทุกภาคส่วนในทุกประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการหารือ วางแผน และยกระดับ วิธีการแก้ไขปัญหาที่อาศัยการผนึกกำลังคนและทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการอย่างแท้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลักและรองในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือ ประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ำมนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาการรุกเข้ามาอย่างรวดเร็วของทุนขนาดใหญ่ เทคโนโลยี ยุคใหม่ การย้ายถิ่นของทุนและแรงงานข้ามชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและ ความมั่นคงของมนุษย์ ปัญหาภัยพิบัติสำคัญ ที่ทำให้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความมั่นคง

รวมถึงการส่งเสริมผลักดันหลักการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ ตลอดถึงโครงการสำคัญของประเทศ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๒.๒ การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ล่วงหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามในอนาคตได้ทันเวลาที่ก่อนที่จะลุกลามต่อไป รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในทุกด้าน ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโธปกรณ์ แผน งบประมาณ ระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบงานด้านการข่าวกรอง เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่าง ๆ ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง ตั้งแต่ขั้นการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางป้องกัน ไปจนถึงขั้นการลงมือแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญต่าง ๆ อาทิ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ และการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติที่อาจกระทบต่อความมั่นคง ไปจนถึงติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศที่กำหนดอย่างราบรื่น

๒.๓ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่น ๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการ ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดถึงการติดตาม ประเมิน และรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการขจัดปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่าง ๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร ผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน ตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งศาสตร์พระราชา รวมถึงการสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ

๒.๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งทางบกและทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึงประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพ หน่วยงานเกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ให้สามารถพัฒนาสมุททานุภาพของประเทศ ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการสมุทรภิบาลในการบริหารจัดการ ปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ทั้งมวลของชาติ เสริมสร้างและบริหารจัดการความมั่นคงทั้งชายแดนทางบก ทะเลอาณาเขต และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยอย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมไปถึงการพัฒนาาระบบเฝ้าตรวจติดตาม ระบบตรวจคนเข้าเมือง การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก และการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนทางทะเล สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาทและขีดความสามารถที่เหมาะสม มีการดำเนินการต่าง ๆ และสอดส่องดูแลอย่างต่อเนื่อง กำหนดพื้นที่อนุรักษ์อย่างถูกต้องและเป็นระบบ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องการให้ความสำคัญกับฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ตลอดถึงแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนา ปันฟู ป้องกัน และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความรัก ห่วงแหน และมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งยั่งยืน

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับแบบบูรณาการให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง

๓.๑ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังภัยภัย และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา โดยเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติ และทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐ และประชาคมข่าวกรองต่างประเทศอย่างแน่นแฟ้น

๓.๒ การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงรวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ เพื่อให้ทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นทั้งปวงของกองทัพ และหน่วยงานความมั่นคง ได้รับการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพ ให้มีความพร้อม เพียงพอ และเป็นรูปธรรม ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโศปกรณ์ รวมทั้งระบบบริหารจัดการในการป้องกันประเทศ และการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ตลอดจนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สามารถระดมทรัพยากรได้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ส่งผลให้สามารถป้ององอธิปไตยและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ โดยการจัดทำแผนพัฒนาและฝึกกำลังทรัพยากรรวมถึงขีดความสามารถทั้งปวงของกองทัพ หน่วยงานด้าน

ความมั่นคงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมชัดเจน มีการประเมินขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง พร้อมพัฒนาคน โครงสร้าง กำลังรบและยุทธโศปกรณ์ให้เหมาะสมเพียงพอและเป็นรูปธรรม สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ยกกระตือรือร้นให้เป็นการบูรณาการที่ทันสมัย มีความสมบูรณ์ พร้อมนำไปปฏิบัติได้กับสถานการณ์จริง เสริมสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติการ ร่วมและการป้องกันภัยคุกคามด้านความมั่นคงกับเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ มิให้เกิดข้อขัดแย้งหรือ ปัญหาเกี่ยวกับเขตแดนทางบกและอาณาเขตทางทะเล พร้อมทั้งมีกลไกแก้ไขปัญหาความเห็นต่างหรือ ความขัดแย้ง ผ่านทางการเจรจาและมาตรการทางการทูต ตลอดไปจนถึงการส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ การพลังงานทหาร กิจการอวกาศ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างหลักประกันให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ การมีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบอัจฉริยะในอนาคต มีเทคโนโลยีเป็นของตนเอง สามารถ แข่งขัน และลดการพึ่งพาหรือนำเข้าจากต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุน นโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศได้

๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มี ประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยพัฒนาปรับปรุงนโยบาย แนวทาง ระบบ กลไกการบริหารจัดการ ตลอดถึงแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งปวงให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลักดันให้ทุกภาคส่วน มีการฝึกซ้อมกันในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง จริงจังจนสามารถปฏิบัติได้จริง เสริมสร้างความร่วมมือ กันอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้มีประสิทธิภาพชัดเจน เป็นรูปธรรม ยกกระตือรือร้นการแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรมให้ทุกส่วน รู้จักและเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ อย่างแท้จริง สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการได้ ทุกรูปแบบตั้งแต่ในระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น ตลอดถึงพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและ กระบวนการที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึง องค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และ ความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิด ความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะรองรับปัญหาาร่วมกันได้

๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิด ความสันติสุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่าย ให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในการประสานและ ปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร ด้านความมั่นคงร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับและทุกด้านกับนานาชาติ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจและ ประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในมิติต่าง ๆ อย่างสมดุล พัฒนาและเสริมสร้างระบบ กลไก มาตรการ ตลอดถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทยให้สามารถดำเนิน ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการแลกเปลี่ยน แบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

ด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ผลักดันการหารือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี ในทุกระดับอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ไปจนถึง ความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งลดความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยอาศัย การแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ และการจัดเวทีสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนทำให้ บรรยากาศการดำเนินการระหว่างประเทศในทุกเรื่องทุกชั้นตอน ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพอย่างแท้จริง

๔.๒ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้อย่างสันติวิธี และร่วมมือ กันเพื่อการพัฒนาให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่น ของประชาคมอาเซียน และความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างประชาชนในทุกมิติและทุกระดับ ทำการแลกเปลี่ยนและส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างกันอย่างแน่นแฟ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับมิตรประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ประเทศสำคัญในภูมิภาค และนานาชาติทั่วโลก รวมทั้ง กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคอื่น ๆ ที่จะช่วยสร้างเสริมเสถียรภาพในภูมิภาค ตลอดจนผลักดันและเผยแพร่การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา ให้เป็นที่เข้าใจและมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในภูมิภาค อันจะนำไปสู่การ บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกันต่อไป

๔.๓ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อให้ความมั่นคงในภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก มีการ พัฒนาไปสู่สันติสุขอย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม และยั่งยืน โดยผลักดันส่งเสริมให้การดำเนินการและ ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นที่ไปตามหลักการปฏิบัติสากล กฎหมาย และความตกลงระหว่าง ประเทศ พร้อมคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน และประชาชน ต่อประชาชน สร้างเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการป้องกันและระงับภัยคุกคามทุกรูปแบบ พร้อมพัฒนาความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกระดับของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง อาเซียน รวมถึงระหว่างมิตรประเทศในกรณีเกิดวิกฤตการณ์สำคัญ อาทิ ความอดอยาก ภัยพิบัติขนาดใหญ่ ฯลฯ ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศและการรักษาสันติภาพ ของสหประชาชาติให้นานาชาติตระหนักและให้การยอมรับถึงความสำคัญ รวมไปถึง การเสริมสร้างพลังบวกหรืออำนาจแบบนุ่มนวลของไทย โดยอาศัยการส่งเสริมและเผยแพร่ ภาพลักษณ์ที่ดีและวัฒนธรรมประเพณีไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชา ความนิยมวิถีไทย สินค้าไทย ฯลฯ ผ่านความสัมพันธ์ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่องทาง

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญ ต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนาประเทศ ได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและ มีประสิทธิภาพ สามารถขจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง เกิดความมั่นใจได้ว่า หน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับปัญหา ได้ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่วงเวลาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีเอกภาพ โดยเสริมสร้างพร้อมทั้ง ทุกระดับกลไก หน่วยงาน เช่น กองทัพไทย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น และกฎหมายที่มีอยู่เดิม หรือที่พัฒนาขึ้นใหม่ ผ่านทางการบูรณาการความร่วมมือและการปฏิบัติกับทุกภาคส่วน มีเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม พัฒนาการวางแผนและเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน กำหนด หน่วยงานและผู้รับผิดชอบในทุกระดับ พร้อมมีกรอบรับปัญหา สัมมนาระดมความคิดเห็น ตลอดจน ให้การสนับสนุนในทุกด้าน อย่างต่อเนื่องจริงจังตั้งแต่ยามปกติหรือยามสงบ มีการตรวจสอบและ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับบริบทและความก้าวหน้าของยุคสมัย พร้อมทั้งสามารถสร้างความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับทุกภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การบริหารจัดการความมั่นคงให้อำนาจต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติสามารถขับเคลื่อนไปได้ตามแผน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยพัฒนาส่งเสริมการวางแผนคู่ขนาน แบบบูรณาการให้สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงการพัฒนาประเทศ ที่เกี่ยวข้องในทุกมิติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างผลักดันการบริหารจัดการ ตลอดถึงการบูรณาการการดำเนินการในทุกด้านให้ประสานสอดคล้องและสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ อย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง ครอบคลุมการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติในทุกมิติอย่างยั่งยืน

๕.๓ การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้ การดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และ เป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนด โดยให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติพัฒนาและเสริมสร้าง หน่วยงาน บุคลากร เครื่องมือ ระบบการบริหาร และการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่มีอยู่ ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดการบูรณาการความร่วมมือ ของทุกภาคส่วน รวมทั้งมีความพร้อม มีขีดความสามารถที่ทันสมัย เหมาะสม เพียงพอ และคล่องตัว มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ชัดเจน ตลอดถึงมีบทบาทสำคัญในการรับมือกับภัยคุกคาม ความมั่นคงทุกมิติในระดับนโยบาย พร้อมรองรับบริบทที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคตได้อย่างมี ประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดอย่างแท้จริง

แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

กรอบแนวคิดแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง

แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ให้ความสำคัญ ในเชิงพื้นที่บริเวณชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศรอบบ้านและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยบูรณาการ การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อผลประโยชน์

ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติอย่างยั่งยืนในอนาคตตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓) คือ “ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ”

วิสัยทัศน์ คือ “ พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีความมั่นคงปลอดภัยและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ” โดยมีวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

๑. เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดน

๒. เพื่อให้การบริหารจัดการมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

๓. เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยขึ้นในบริเวณชายแดนและทำให้พื้นที่ชายแดนมีความเข้มแข็งสามารถรองรับปัญหาคความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ

แนวทางการดำเนินงานตามแผนจัดการความมั่นคง ประกอบด้วย

๑. จัดระบบป้องกันพื้นที่ชายแดนให้สามารถต้านทานภัยความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ชายแดนและสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนของไทยกับประเทศรอบบ้านรวมถึงการพัฒนาข้ามแดนและพิจารณาบูรณาการการดำเนินการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีรวมทั้งการดำเนินการด้านกฎหมายอาทิพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากรพระพุทธศักราช ๒๕๖๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยความมั่นคง สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานโดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและระบบตรวจการณ์ปัญหาคความมั่นคงบริเวณช่องทางสัญจรข้ามแดนและพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

๓. จัดทำการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการสัญจรข้ามแดนประกอบด้วยสินค้าและยานพาหนะให้มีข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้อาทิข้อมูลปริมาณสินค้าข้อมูลการพัฒนาระบบ CCTV ข้อมูลการจัดทำระบบพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศรอบบ้านและข้อมูลยานพาหนะผ่านเข้า – ออก ด่านชายแดนเพื่อเฝ้าระวังภัยความมั่นคงที่อาจจะแฝงมากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชน ได้แก่ การค้ายาเสพติดการค้าอาวุธการค้าสิ่งผิดกฎหมาย

๔. พัฒนาระบบการสัญจรข้ามแดนให้สามารถป้องกันและควบคุมการลักลอบเข้าเมืองและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของไทย ได้แก่ การค้ำมนุษย์และการเคลื่อนไหวของกลุ่ม / ขบวนการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงตลอดจนดำเนินการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดในการป้องกันสกัดกั้นและระงับยับยั้งการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การพัฒนาระบบการสัญจรหรือการพัฒนาการจัดทำเอกสารผ่านแดนประเภทบัตรผ่านแดน (Border Pass) และบัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass) ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกด้านให้ความสำคัญในการตรวจลงตราเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมิให้แสวงหาประโยชน์จากช้อยกเว้นต่าง ๆ โดยจัดกลุ่มประเภทการตรวจลงตราให้เหมาะสมและเชื่อมโยงฐานข้อมูลรองรับอย่างมีประสิทธิภาพอาทิข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลรวมถึงการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่องหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาการเปิด-ระงับ หรือปิดจุดผ่านแดนประเภทต่าง ๆ

๕. จัดระบบแรงงานต่างด้าวข้ามแดนเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความมั่นคง โดยจะจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานตามบริเวณชายแดนในลักษณะไป-กลับ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามฤดูกาลและรายปี รวมถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดนให้เหมาะสมกับพื้นที่ชายแดน และความต้องการของตลาดแรงงาน

๖. พัฒนาระบบการตรวจโรคระบาดและระบบส่งต่อผู้ป่วยข้ามพรมแดนเพื่อป้องกันการแพร่โรคระบาดที่เป็นภัยคุกคามต่อประชาชน โรคระบาดสัตว์ โรคพืช และแมลงศัตรูพืช โดยเฝ้าระวังและตรวจตราการเข้า - ออก ของคน การขนย้ายสัตว์และพืช ผ่านแดนอย่างเข้มงวดและพัฒนา ระบบการป้องกันการระบาดในสัตว์ตามแนวชายแดน ร่วมกับการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์อย่างยั่งยืน รวมไปถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามแนวชายแดน และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยข้ามพรมแดนได้อย่างทันท่วงที

๗. ดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหาความมั่นคง และลดการเผชิญหน้า หรือการกระทบกระทั่งกับประเทศคู่กรณี ตลอดจนปรับปรุงระบบเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่

๘. พัฒนาระบบการข่าว รongรับการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ชายแดน บูรณาการงานข่าวภายในพื้นที่ชายแดนและประเทศรอบบ้าน เพื่อลดช่องโหว่ด้านการข่าว และการเข้าซ้อนของการทำงาน เพิ่มความแม่นยำของการข่าวและเพิ่มทรัพยากรด้านการข่าวในทุกพื้นที่

๙. สนับสนุนและพัฒนาปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ชายแดนเพื่อเฝ้าระวังประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operation) ให้เกิดการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความมั่นคงขึ้นในชุมชน

๑๐. จัดเฝ้าตรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อเสริมประสิทธิภาพการป้องกันภัยความมั่นคงทางทะเล โดยจัดระเบียบพื้นที่ชายฝั่งการตรวจตราคนสินค้าและยานพาหนะ การใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศรวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

๑. ดำเนินการจัดทำแผนการจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้ครอบคลุมพื้นที่ทางบกและทางทะเลที่สอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนและความเป็นมิตรของประชาชนชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒. ดำเนินการจัดระเบียบชุมชนและเสริมสร้างระบบหมู่บ้านเข้มแข็งให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จังหวัดชายแดน จังหวัดชายฝั่งทะเลรวมทั้งเกาะแก่ง และจังหวัดชั้นใน โดยมุ่งเสริมความเข้มแข็งของระบบหมู่บ้านชายแดนเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เป็นลำดับแรกและพัฒนากลไกของหมู่บ้านทั่วไป คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนไทยอาสาป้องกันชาติทางทะเล (ทสปช.) ชูรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

การฝึกอบรมกำลังประชาชนเพื่อความมั่นคงทางทะเล การฝึกอบรมวิद्यุมตด้านาวิแก่กลุ่มชาวประมง และองค์กรชุมชนต่าง ๆ ให้มีความพร้อมและสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับชุมชน และหมู่บ้าน

๓. เสริมสร้างระบบป้องกันชายแดน ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่ง โดยวางแผนและกำหนด แผนปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการฝึกอบรมกำลังประชาชนของ กระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ควบคู่ กับการเสริมสร้างระบบประชากรให้มีความรู้พื้นฐานด้านความมั่นคงและจิตสำนึกความมั่นคง และ นำการพัฒนาอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจและสังคมเข้าไปพัฒนาคนและ ชุมชนในหมู่บ้านตำบลเป้าหมายในคราวเดียวกัน

๔. ดำเนินการจัดและพัฒนาให้มีระบบการแจ้งเตือนและระบบเฝ้าตรวจทั้งทางบกและ ทางทะเลในลักษณะเครือข่าย (Network) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และนำระบบ ภูมิสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถป้องกันและ ปราบปรามไม่ให้เกิดปัญหาความมั่นคง อาทิ การมีเครือข่ายเฝ้าระวังและระบบตรวจการณ์ปัญหา ความมั่นคงบริเวณช่องทางสัญจรข้ามแดนและช่องทางทางธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล ทำข้าม เป็นต้น เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความร่วมมือ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน

๕. สนับสนุนและพัฒนาระบบสื่อสารให้พร้อมใช้งานควบคู่กับเสริมสร้างความรู้ ของเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนโดยการร่วมมือกับหน่วยงาน ภาคเอกชนให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารของฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานใน พื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในการแจ้งเตือน เฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operation) เพื่อ ให้คนและชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้ร่วมมือเฝ้าระวังป้องกันรวมถึงประโยชน์ในการสื่อสารเพื่อพัฒนา เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง

๖. พัฒนาระบบการสัญจรข้ามแดนทั้งทางบกและทางทะเล ให้สามารถป้องกันและ ควบคุมการลักลอบเข้าเมือง และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของไทย ได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ และการค้าสิ่งที่เป็นโทษต่อชีวิตและสังคม รวมทั้ง การนำสิ่งของผิดกฎหมายและสินค้าหนีภาษี และการเคลื่อนไหวของกลุ่ม/ขบวนการที่เป็นภัยคุกคาม ต่อความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดในการป้องกัน สกัดกั้น และระงับยับยั้งการกระทำผิดกฎหมาย

๗. เร่งดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหาความมั่นคง เพื่อลดการ เผชิญหน้าหรือการกระทบกระทั่งกับประเทศคู่กรณี ตลอดจนปรับปรุงระบบการเฝ้าระวังเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่

แผนพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

แนวทางการพัฒนาส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ

๑. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มุ่งยึดแนวความคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดตั้งแต่ต้นน้ำ - กลางน้ำ - ปลายน้ำ ในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ

๑.๑ ในพื้นที่แหล่งผลิตภายนอกประเทศ ใช้การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อกดดันและยุติบทบาทแหล่งผลิตภายนอกประเทศ ด้วยการอาศัยงานการข่าว การปฏิบัติการ ข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดนรวมถึงการสกัดกั้นสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์การผลิต และนักเคมีไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิต

๑.๒ การสกัดกั้นการนำเข้า - ส่งออกยาเสพติดทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ โดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการสกัดกั้นตามจุดตรวจ/จุดสกัดของเส้นทางคมนาคมและพื้นที่ตอนใน

๑.๓ การปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติด โดยมุ่งเน้นการทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติด ผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่รัฐที่ปล่อยปละละเลย ทุจริต หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านทางการบูรณาการด้านการข่าวการสืบสวนทางเทคโนโลยี การสืบสวนทางการเงินและสกุลเงินดิจิทัล รวมถึงการปราบปรามยาเสพติดในแหล่งพักเก็บยาเสพติดภายในประเทศ

๑.๔ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน โดยใช้กลยุทธ์ตามแนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อพัฒนาพื้นที่และประชาชนตามแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษที่มีปัญหายาเสพติด ด้วยการสลายโครงสร้างปัญหา และบูรณาการการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดอันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์แนวทางดำเนินงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นกรอบการแก้ไขปัญหายาเสพติด และลดปัญหาเชิงโครงสร้างหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และสร้างการเป็นอาสาป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิดในหมู่บ้านตามแนวชายแดน

๑.๕ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม โดยการปลูกฝังค่านิยมและองค์ความรู้ที่เหมาะสม อันจะส่งผลกระทบต่อความคิดและโน้มน้าวให้เกิดความเห็นที่คล้อยตามอย่างถูกต้อง

๑.๖ การปรับระบบนิเวศ (สภาพแวดล้อม) ที่เหมาะสม โดยการเสริมสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

๑.๗ การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้เข้าถึงการบำบัดรักษา และการลดอันตรายหรือผลกระทบจากยาเสพติด โดยการคัดกรอง ประเมินวินิจฉัยที่มีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการดูแล และให้การบำบัดรักษาที่เหมาะสม มีมาตรฐาน พร้อมทั้งให้การติดตามช่วยเหลือ พื้นฟูสมรรถภาพที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมชุมชนได้อย่างปกติสุขและเท่าเทียม

๒. ป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงทางไซเบอร์ มุ่งเน้นการวางกลยุทธ์/ยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ ให้ครอบคลุมสภาพปัญหาของภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งได้แก่ การโจมตีทางไซเบอร์ของกลุ่มแฮกเกอร์ การจารกรรมหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล การโจมตีต่อกลุ่มโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ และการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อความปั่นป่วน อันกระทบต่อประชาชนรวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง โดยมีแนวคิดในการดำเนินการแก้ไข ปัญหาที่สำคัญ ประกอบด้วย

๒.๑ กำหนดแนวความคิด มาตรการ มาตรฐาน ระบบบริหารจัดการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคความมั่นคงทางไซเบอร์ในภาพรวม

๒.๒ จัดองค์กร โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ชัดความสามารถในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาคความมั่นคงทางไซเบอร์

๒.๓ กำหนดระบบบริหารจัดการในแต่ละระดับให้ชัดเจน

๒.๔ เสริมสร้างและพัฒนาระบบการรายงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน

๒.๕ ยกระดับแนวความคิดในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

๒.๖ พัฒนาการป้องกันแก้ไขปัญหาคการเผยแพร่ข้อมูลที่กระทบต่อความมั่นคง

๒.๗ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงาน

๒.๘ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๙ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและเทคโนโลยีให้ทันสมัยพร้อมรองรับสถานการณ์

ทุกรูปแบบ

๓. ป้องกันและแก้ไขปัญหาคการค้ำมนุษย์ มุ่งเน้นการวางแผนและยกระดับวิธีการแก้ไข รวมทั้งให้มีการ บูรณาการการดำเนินงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริง โดยมีแนวความคิด การดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๓.๑ การพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีค้ำมนุษย์

๓.๒ การบริหารจัดการคดีค้ำมนุษย์

๓.๓ การเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและบริบทต่าง ๆ

๓.๔ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต/คอร์ปชั่นของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์

๓.๕ การบริหารจัดการแรงงานกลุ่มเปราะบางให้มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน

๓.๖ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงปัญหาคการค้ำมนุษย์ แก่ผู้มีส่วนร่วม

๓.๗ การบูรณาการความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งในและระหว่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๘ การพัฒนาไกลและเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์และกลุ่มเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

๓.๙ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยการบูรณาการระบบฐานข้อมูลในทุกมิติ

๔. บริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง มุ่งให้การพัฒนากลไกการบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นเอกภาพ โดยเน้นการพัฒนาฐานข้อมูล ผ่านทางการบูรณาการฐานข้อมูลผู้หลบหนีเข้าเมืองของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก และประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นภารกิจ เพื่อบูรณาการการดำเนินการต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทุกกลุ่ม โดยแนวคิดการดำเนินการที่สำคัญภายใต้แนวทางการพัฒนานี้ประกอบด้วย

๔.๑ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความมั่นคงและหลักสิทธิมนุษยชน

๔.๒ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มแรงงานต่างด้าว

๔.๓ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มเฉพาะ (ชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์)

๔.๔ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มอื่น ๆ

๔.๕ ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเมืองและพำนักอยู่ในราชอาณาจักรอย่างเคร่งครัด

๔.๖ เสริมสร้างความร่วมมือด้านการข่าว และการลาดตระเวนร่วมบริเวณชายแดน

๔.๗ พัฒนาระบบฐานข้อมูล และเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๘ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

๔.๙ แสวงหาความร่วมมือจากประเทศต้นทาง/องค์การระหว่างประเทศ ในการแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง

๔.๑๐ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

๔.๑๑ พัฒนาการบริหารจัดการปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยทุกภาคส่วน

๔.๑๒ ทบทวนปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้ทันสมัยสอดคล้องกับนานาชาติ และสามารถจัดการปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองได้อย่างสมบูรณ์

๕. ป้องกันและแก้ไขปัญหาคารก่อการร้าย มุ่งป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการก่อการร้าย ซึ่งเน้นการก่อการร้ายที่มีส่วนเชื่อมโยงมาจากต่างประเทศ ที่อาจใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ก่อเหตุเป็นทางผ่าน หรือเป็นแหล่งระดมเงินทุนสนับสนุนแหล่งพักพิง แหล่งจัดหาอาวุธ และทรัพยากร รวมทั้งการแสวงประโยชน์ของประเทศให้สนับสนุนแก่การก่อการร้ายในทุกด้าน ตลอดจนการบ่มเพาะแนวคิดสุดโต่งนิยม ความรุนแรงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ไปจนถึงการเกิดขึ้นมาของเทคโนโลยีใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์และโดรน โดยเข้าใจถึงความสำคัญของไซเบอร์ ซึ่งในทางหนึ่งสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ด้านเทคโนโลยีและคุณประโยชน์ในการพัฒนาให้เกิดความสะดวกรบายแก่ชีวิต แต่อีกทางหนึ่งก็มีแนวโน้มที่จะก่อผลคุกคามด้านก่อการร้ายที่สำคัญได้ โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๕.๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหาคารก่อเหตุรุนแรง

๕.๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาคารก่อการร้ายรูปแบบใหม่

๕.๓ การป้องกันและแก้ไขการโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่มก่อการร้าย

๕.๔ การป้องกันและรับมือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกิจกรรมสนับสนุนการก่อการร้าย

๕.๕ การสกัดกั้นและเฝ้าระวังคนในประเทศสนับสนุนกิจกรรมการก่อการร้าย ทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕.๖ การสกัดกั้นและเฝ้าระวังการเป็นทางผ่านและแหล่งจัดหาทรัพย์สิน อาวุธ และที่พักพิงของกลุ่มผู้ก่อการร้าย

๖. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มุ่งนำแนวทางการรับรู้ ปรับตัว ปั้นเร็ว ตัวอย่างยั่งยืนภายใต้หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในระดับสากล มาดำเนินการให้สามารถรองรับปัญหาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพครบถ้วน โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญภายใต้แนวทางการพัฒนาดังกล่าวนี้ประกอบด้วย

๖.๑ ส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ด้วยการพัฒนากระบวนการเตรียมพร้อมด้านการจัดการสาธารณภัย

๖.๒ บูรณาการระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉินให้ประเทศไทยมีมาตรฐานระบบบัญชาการเหตุการณ์ที่มีเอกภาพรองรับสาธารณภัยรูปแบบใหม่ได้ครอบคลุมทุกมิติ

๖.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืนด้วยการพัฒนาระบบและมาตรการในการฟื้นฟูที่ดีกว่าเดิมและปลอดภัยกว่าเดิม เพื่อตอบสนองความต้องการผู้ประสบภัยอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

๖.๔ ส่งเสริมมาตรฐานความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศด้านมนุษยธรรม มีความเป็นเอกภาพ และได้มาตรฐานโลก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๖.๕ ขับเคลื่อนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเพิ่มขีดความสามารถและนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนางานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๗. ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ มุ่งเน้นให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมาย การบูรณาการการทำงาน การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการแสวงความร่วมมือในระดับต่าง ๆ ที่พร้อมรองรับปัญหาได้ทุกรูปแบบ โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๗.๑ การบริหารจัดการข้อมูล ฐานข้อมูล และระบบที่เกี่ยวข้อง

๗.๒ การปรับปรุง พัฒนา และทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

๗.๓ การบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนในทุกระดับและทุกมิติ

๗.๔ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

๗.๕ การแสวงความร่วมมือในระดับต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ

๘. เฝ้าระวังและป้องกันประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถ และการบูรณาการงานของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้มีความพร้อมรับมือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

ของโลกโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับประเทศมหาอำนาจ สามารถส่งผลกระทบต่อทุกประเทศอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๘.๑ การตั้งกลไกหรือหน่วยงานเฉพาะเพื่อดำเนินการเฝ้าระวังทางเศรษฐกิจ โดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการจัดตั้งกลไกการเฝ้าระวังทางเศรษฐกิจร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อติดตาม วิเคราะห์ และจัดระบบรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้ดำเนินการให้เสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๘.๒ การจัดทำและบริหารจัดการฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อการเฝ้าระวัง เตือนภัย เพื่อการป้องกันภัยทางเศรษฐกิจ และการวางแผนในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ

๘.๓ การทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่จะส่งผลกระทบต่อความเสียหายด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน

๘.๔ การพัฒนามาตรการ กลไกการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๘.๕ การเตรียมพัฒนาทักษะบุคลากรและปฏิรูปองค์กรให้พร้อมรับนวัตกรรมเศรษฐกิจแบบพลิกผัน

๙. ป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา มาเป็นกรอบแนวทางนำในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหาตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศ และนานาชาติต่อไป โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย

๙.๑ การมุ่งดำเนินการต่อจุดศูนย์ดุลหลักของปัญหาและแนวทางการปฏิบัติของขบวนการในพื้นที่ ด้วยการลดขีดความสามารถของขบวนการและแนวร่วมในทุกระดับ

๙.๒ ดำเนินการป้องกันเหตุรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ และกับประชาชนกลุ่มเสี่ยง

๙.๓ ระวังยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชน เพื่อจัดตั้งมวลชนสนับสนุนในอนาคต

๙.๔ ยุติการขยายแนวคิดที่ถูกบิดเบือนจากหลักศาสนาที่ถูกต้อง

๙.๕ ให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศนานาชาติและภาคประชาชน

๑๐. รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มุ่งให้สามารถอำนวยความสะดวก กำกับ การประสานงาน ติดตาม ประเมินผล และสั่งการ ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามเป้าหมายที่กำหนด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อแผนย่อยด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มี

ผลกระทบต่อความมั่นคง ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง โดยมีแนวคิด ในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑๐.๑ ติดตาม แจ้งเตือน และประเมินสถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงอย่าง ต่อเนื่องให้ทันต่อสถานการณ์

๑๐.๒ ผนึกกำลังและบูรณาการแนวทาง แผนงาน ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ที่เกี่ยวข้องในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐.๓ อำนาจการ กำกับ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติ ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเชิงรุก อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

๑๐.๔ ทำการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานให้ทันสมัย อย่างต่อเนื่อง

๑๑. รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน มุ่งสร้างกลไกให้เกิด การบูรณาการในการทำงานร่วมกัน หน่วยงานหลักมีการทำงานที่มีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน องค์กรต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนมีศักยภาพตามมาตรฐานสากล มีเทคโนโลยีและ นวัตกรรมที่ทันสมัยเท่าทันต่อภัยคุกคาม มีการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรให้เท่าทัน ต่อสถานการณ์ และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมี แนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑๑.๑ การแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อการบริหาร จัดการพื้นที่ชายแดน สร้าง ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานของด่านพรมแดน จัดสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และองค์ความรู้เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการชายแดนด้าน ความมั่นคง และการจัดการปัญหาเขตแดน

๑๑.๒ การป้องกันปัญหา โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในบริเวณพื้นที่ ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านและสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากอาชญากรรม จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนด้านความมั่นคงให้พร้อมต่อการพัฒนาให้มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ

๑๑.๓ การเสริมความมั่นคงโดยจัดหา เพิ่มศักยภาพ และพัฒนาเทคโนโลยีและ นวัตกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศรอบบ้านในการสร้าง ความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยง เสริมสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยและ ประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนาประสิทธิภาพผู้ปฏิบัติงาน

๑๒. รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มุ่งเน้นการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรักษา ไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย รวมถึงสิทธิหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนด โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๑๒.๑ การจัดการกับภัยคุกคามผลประโยชน์ต่าง ๆ ของชาติทางทะเล ด้วยแนวคิด เชิงป้องกันและป้องปรามให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาล

๑๒.๒ ทำการเฝ้าระวังและตรวจการณ์ทุกมิติที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒.๓ การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒.๔ การสร้างและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒

๑๒.๕ การรณรงค์ให้ความรู้ การศึกษา และการประชาสัมพันธ์กับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียรวมทั้งเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทะเล

๑๒.๖ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวี เพื่อเป็นการสร้างผลประโยชน์ของชาติทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงในภาวะไม่ปกติ

๑๓. พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน มุ่งให้สามารถสนับสนุนภารกิจความมั่นคงในภาพรวม โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีแนวความคิดในการดำเนินการที่สำคัญ คือ

๑๓.๑ วางแผน เตรียมการ และบริหารจัดการ ให้สามารถตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาล ตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

๑๓.๒ บริหารจัดการให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและภัยพิบัติ

๑๔. พิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งบูรณาการการดำเนินการตลอดถึงทรัพยากรต่าง ๆ ในการพิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะทรัพยากรดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า และแร่ธาตุ ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด และสอดคล้องกับเป้าหมายในภาพรวมตามที่กำหนดอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวความคิดในการดำเนินการที่สำคัญ คือ

๑๔.๑ วางแผนและบูรณาการการดำเนินงานพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม

๑๔.๒ บูรณาการการฝึกกำลังในการป้องกัน ปราบปราม และฟื้นฟู ความเสียหายจากการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมบูรณ์แบบและเป็นระบบ

๑๕. แก้ไขปัญหาความมั่นคงเฉพาะกรณี มุ่งให้สามารถอำนวยความสะดวก กำกับ การประสานงาน ติดตาม ประเมินผล และสั่งการ ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่อาจเกิดขึ้นใหม่ เป็นการเฉพาะรายกรณี ซึ่งมีความสำคัญเร่งด่วนต่อความมั่นคง การพัฒนาประเทศ และ/หรือ การดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการในภาพรวม อาทิ การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย โดยมีแนวความคิดในการดำเนินการที่สำคัญประกอบด้วย

๑๕.๑ ติดตาม แจ้งเตือน และประเมินสถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงในภาพรวม และเฉพาะเป็นรายกรณีที่อาจขยายผลกระทบในวงกว้างต่อไปได้

๑๕.๒ บูรณาการแนวทาง แผนงาน ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ โดยอาศัยทรัพยากรแบบรวมการ

๑๕.๓ อำนวยความสะดวก กำกับ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง จนปัญหากลับสู่สภาพปกติ

๑๕.๔ ทำการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุง พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติและแนวทางการพัฒนาต่อไปอย่างบูรณาการ ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

ส่วนการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ

๑. ปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม มุ่งปกป้อง รักษา และแก้ไข ปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวมทุกรูปแบบ ครอบคลุมทั้งการ เฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข การใช้ การอนุรักษ์ และการแสวงหาผลประโยชน์ อย่างสอดคล้องกับ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ ด้าน โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑ การจัดการกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในภาพรวมด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและ ป้องปราม

๑.๒ การเฝ้าระวังและตรวจการณ์ทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางทะเล และ ทางอากาศกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสันติวิธี

๑.๔ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพ ของประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และมหาอำนาจ

๑.๕ การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศในการรับมือกับ ภัยคุกคามด้านความมั่นคงอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ให้สอดคล้องกับกฎหมาย และพันธกรณี ระหว่างประเทศ

๑.๗ การรณรงค์ให้ความรู้ การศึกษา และการประชาสัมพันธ์กับประชาชนและผู้มี ส่วนได้เสีย รวมทั้งเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ ของชาติ

๒. ปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางบก มุ่งปกป้อง รักษา และแก้ไข ปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางบก โดยครอบคลุมทั้งการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข การใช้ การอนุรักษ์ และการแสวงหาผลประโยชน์ อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติตามที่กำหนดโดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

๒.๑ การจัดการกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางบกด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและ ป้องปราม

๒.๒ การเฝ้าระวังและตรวจการณ์ทางบกในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสันติวิธี

๒.๔ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพบก ของประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และมหาอำนาจ

๒.๕ การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศในการรับมือ กับภัยคุกคามความมั่นคง อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ให้สอดคล้องกับกฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศ

๒.๗ การรณรงค์ให้ความรู้ การศึกษา และการประชาสัมพันธ์กับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางบก

การจัดระเบียบการค้าเงินธุรกิจตามแนวชายแดนการค้าชายแดน

การค้าผ่านแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าจากประเทศที่หนึ่งส่งผ่านประเทศที่สองไปยังประเทศที่สามหรือจากประเทศที่สามผ่านแดนประเทศที่สองมายังประเทศที่หนึ่ง ทั้งนี้ แต่ละประเทศจะต้องยินยอมให้มีการขนส่งสินค้าผ่านแดนกันได้ตลาดการค้าประเทศใกล้เคียงกับประเทศที่อยู่ถัดไป เช่น จีน อินเดีย บังคลาเทศ และเวียดนาม ซึ่งมีประชากรรวมกันกว่าหนึ่งพันล้านคนนับว่าเป็นตลาดการค้าที่สำคัญที่น่าสนใจ การขนส่งสินค้าทางบกผ่านแดนไปยังประเทศดังกล่าวสามารถย่นระยะทางการขนส่งสินค้า เป็นการลดต้นทุนค่าขนส่งได้เป็นจำนวนมาก และยังช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย

การจัดตั้งจุดผ่านแดนถาวรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่น ๆ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลทั้งสองประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทยตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และจะมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยปกติจุดผ่านแดนถาวรนี้จะถูกกำหนดให้เป็นด่านศุลกากรเสมอ ทั้งนี้โดยอาศัยอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวง ตามนัยมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบมาตรา ๓ และมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ ๗) พุทธศักราช ๒๔๘๐ ที่บัญญัติว่า

“มาตรา ๔ เพื่อความประสงค์แห่งการนำเข้าหรือส่งออก หรือนำเข้าและส่งออก และ การศุลกากร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง (๑) กำหนดท่าหรือที่ใด ๆ ในราชอาณาจักรให้เป็นท่าหรือที่สำหรับการนำเข้าหรือส่งออก หรือนำเข้าและส่งออกซึ่งของประเภทใด ๆ หรือทุกประเภท ทางทะเลหรือ ทางบก หรือให้เป็นท่าหรือที่สำหรับการส่งออกซึ่งของที่ขอคืนอากรขาเข้าหรือของที่มีทัณฑ์บน ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขตามแต่จะเห็นสมควร (๒) กำหนดสนามบินใด ๆ ในราชอาณาจักรให้เป็นสนามบินศุลกากรโดยมีเงื่อนไขตามแต่จะเห็นสมควร (๓) ระบุเขตศุลกากร ณ ท่าใด หรือที่ใด หรือสนามบินใดซึ่งได้กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น”

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้เว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น” ทางอนุมติให้หมายความว่า ทางที่กำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นทางที่จะใช้ขนส่งของเข้าในหรือออกนอกราชอาณาจักรได้หรือจากเขตแดนทางบกมายังด่านศุลกากรหรือจากด่านศุลกากรไปยังเขตแดนทางบกได้

“ด่านพรมแดน” ให้หมายความว่า ด่านที่ตั้งขึ้นไว้โดยกฎกระทรวง ณ ทางอนุมติเพื่อตรวจของที่ขนส่งโดยทางนั้น

“ด้านศุลกากร” ให้ความหมายว่า ด้านที่ตั้งขึ้นไว้โดยกฎกระทรวง ณ ทางอนุมัติเพื่อเก็บศุลกากรแก่ของที่ขนส่งโดยทางนั้นและเพื่อตรวจของด้วย

“การนำเข้าหรือส่งออกทางบก” ให้ความหมายรวมถึง การนำเข้าหรือส่งออกของออกทางลำน้ำซึ่งเป็นเขตแดนทางบกหรือตอนหนึ่งแห่งเขตแดนนั้นแต่ไม่รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกของออกทางไปรษณีย์หรือทางอากาศ

“เขตแดนทางบก” ให้ความหมายว่า เขตแดนทางบกระหว่างราชอาณาจักรกับดินแดนต่างประเทศและรวมถึงลำน้ำใด ๆ ซึ่งเป็นเขตแดนแห่งราชอาณาจักรหรือตอนหนึ่งแห่งเขตแดนนั้น

“ผู้ควบคุมยวดยาน” หรือ “ผู้ขนส่ง” เมื่อใช้เกี่ยวแก่รถไฟให้ความหมายว่า พนักงานรักษารถ

“พนักงานหรือพนักงานศุลกากร” นอกจากพนักงานต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ แล้วให้ความหมายรวมถึง พนักงานใด ๆ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้กระทำการเป็นพนักงานศุลกากรด้วย

“มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีตราว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ในประเด็นการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดด้านศุลกากรนั้นโดยปกติเป็นเรื่องของนโยบายของรัฐบาลประกอบกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ทั้งนี้โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมในหลายๆด้านเช่นปริมาณการค้าชายแดน ณ จุดนั้นความมั่นคงของประเทศความปลอดภัยของประชาชนที่ไปมาค้าขายในบริเวณดังกล่าวความพร้อมของหน่วยงานศุลกากรเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองหน่วยงานปกครองในพื้นที่ซึ่งประเด็นที่สำคัญยิ่งก็คือความคุ้มค่าสำหรับการเปิดด้านศุลกากรและความพร้อมด้านงบประมาณก่อสร้างด้านศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงอัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องไปประจำการ ณ จุดนั้นโดยในหลักการแล้วจะมีแนวทางหรือขั้นตอนการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวดังนี้

๑. ตามปกจะมีขั้นตอนเริ่มต้นจากความเห็นสอดคล้องกันของฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร ฝ่ายความมั่นคง ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน รวมถึงนักการเมือง ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับของท้องที่ที่จะกำหนดตั้งด้านศุลกากรทั้งนี้จะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมหารือหรือประสานงานกับหน่วยงานของประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องจนมีความเห็นพ้องด้วยในเรื่องของการตั้งด้านศุลกากร ณ จุดนั้น

๒. เมื่อได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าจุดผ่านแดนถาวรดังกล่าวมีความพร้อมและเหมาะสมที่จะกำหนดตั้งด้านศุลกากรแน่นอนแล้วฝ่ายปกครองในสังกัดกระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้จัดทำเรื่องเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติหรืออนุมัติให้ความเห็นชอบเสียก่อน

๓. หลังจากทีคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วก็จะเป็นเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณเพื่อการก่อสร้างที่ทำการด้านศุลกากรและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องโดยในขั้นตอนนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางบประมาณฯซึ่งอาจจะเป็นหน่วยราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นก็ได้หรือจะเป็นงบประมาณที่ได้จากการบริจาคจากภาคเอกชนก็ได้

๔. กรมศุลกากรจะเป็นผู้รับหน้าที่ในการจัดร่างกฎกระทรวงเพื่อกำหนดตั้งด้านศุลกากรดังกล่าวโดยเสนอเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาถ้อยคำก่อนเสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามในกฎกระทรวงและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สนธยา ทรัพย์สกุล, (๒๕๔๘ : ๒๔ – ๓๖) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตลาดการค้าชายแดนกับความมั่นคงของชาติ กรณีศึกษา ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดจากการบริหารจัดการของตลาดการค้าชายแดน และแสวงหามาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการตลาดการค้าชายแดน โดยเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เป็นพ่อค้าแม่ค้า ผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดการค้าชายแดน และประชาชนผู้ใช้บริการ รวมไปถึง การสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนราชการ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลจากร้านค้าพบว่าสถานที่ที่จำหน่ายสินค้ามีความเหมาะสมมีคณะกรรมการบริหารจัดการแต่ขาดเจ้าหน้าที่ในการดูแลทำให้มีปัญหาด้านความสะอาด มีศูนย์ข้อมูลเพื่อบริการนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม ระยะเวลาในการจำหน่ายสินค้ามีความเหมาะสม แต่ราคาสินค้าพบว่าผู้จำหน่ายสินค้าบางรายจำหน่ายสินค้าราคาสูงเกินไป, ข้อมูลจากประชาชนผู้มาใช้บริการพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มาใช้บริการตลาดโรงเกลือในวันเสาร์-อาทิตย์ โดยมาท่องเที่ยวและซื้อของ ประชาชนเห็นว่าสถานที่มีความเหมาะสม แต่มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยน้อยและบรรยากาศบริเวณตลาดโรงเกลือพบว่ามีขยะส่งกลิ่นเหม็น สร้างความรำคาญให้กับนักท่องเที่ยว มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับราคาสินค้าที่นำมาจำหน่ายในตลาดโรงเกลือประชาชนผู้ใช้บริการพบว่ามีความเหมาะสมและเวลาในการจำหน่ายสินค้านี้ระหว่าง ๘.๓๐ – ๒๐.๐๐ น. มีความเหมาะสม, ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตลาดการค้าชายแดนพบว่าร้านค้าควรจัดจำหน่ายสินค้าในเขตควบคุม เนื่องจากปัจจุบันมีการจำหน่ายสินค้าขายออกไปนอกพื้นที่จำนวนมากเนื่องจากไม่มีแผนผังเขตควบคุม แสดงพื้นที่ การจำหน่ายที่ชัดเจน การจำหน่ายสินค้ามีสินค้าผิดกฎหมายจำนวนมากหน่วยงานภาครัฐควรจัดการประชุมผู้จำหน่ายสินค้าเพื่อให้เข้าใจถึงกฎหมายและปฏิบัติได้ถูกต้อง สถานที่จำหน่ายสินค้าไม่สะอาด คับแคบ ขาดความเป็นระเบียบ นอกจากนี้สถานที่จำหน่ายสินค้าอยู่ติดชายแดนยากต่อการดูแลของเจ้าหน้าที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ศิริพันธ์ ถาวรวิวงษ์, (๒๕๓๔ อ้างถึงใน อนันต์ชัย เรืองกิจ, ๒๕๓๕) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยการอพยพระหว่างประเทศเกิดจากการไม่พอใจสิทธิทางการเมือง การปกครอง ปัจจัยที่ดึงดูดก็คือความต้องการแรงงาน ความเป็นศูนย์กลางด้านบริการและเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ความเสมอภาคในการทำงาน รายได้สวัสดิการสังคม ความสะดวกต่าง ๆ การได้รับการยอมรับในสถานภาพ ส่วนผลกระทบจากการอพยพในแง่ผลดีประเทศที่ขาดแรงงานก็จะได้แรงงานต่างชาติที่อพยพเข้ามาชดเชยแรงงานในประเทศส่วนผลเสีย คือก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจเพราะผู้อพยพชาวต่างประเทศที่แอบแฝงเข้ามาทำงานแล้วนำเงินตราออกนอกประเทศก่อให้เกิดการสูญเสียด้านเศรษฐกิจ

สุรพล ฤกษ์สำราญ, (๒๕๕๐ : ๕๓) ได้ทำการศึกษาเรื่องการแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนสู่การปฏิบัติ ด้วยการบริหารโครงการในระดับพื้นที่ในเขตกองทัพภาคที่ ๒ ผลการศึกษาได้สรุปประเด็นเป็น ๖ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดระบบหมู่บ้าน อพป. มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยง จำนวน ๔ โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด ๓๙ คะแนนจาก ๔๐ คะแนน คือ โครงการฝึกทบทวนและจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) โดยแผนกอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๒ ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ ๑ เรื่อง คือ ขั้นตอนของขอบเขต / กระบวนการ

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาระบบป้องกันและการสื่อสารระดับตำบล มีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยง จำนวน ๘ โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด ๓๘ คะแนนจาก ๔๐ คะแนน คือ โครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงชุมชนชายแดนโดยศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนกองทัพภาคที่ ๒ (ศปชด. ทภ. ๒) ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ ๑ เรื่อง คือ ในขั้นตอนงบประมาณและประมาณการกระแสเงินสดที่ยังมีข้อบกพร่อง

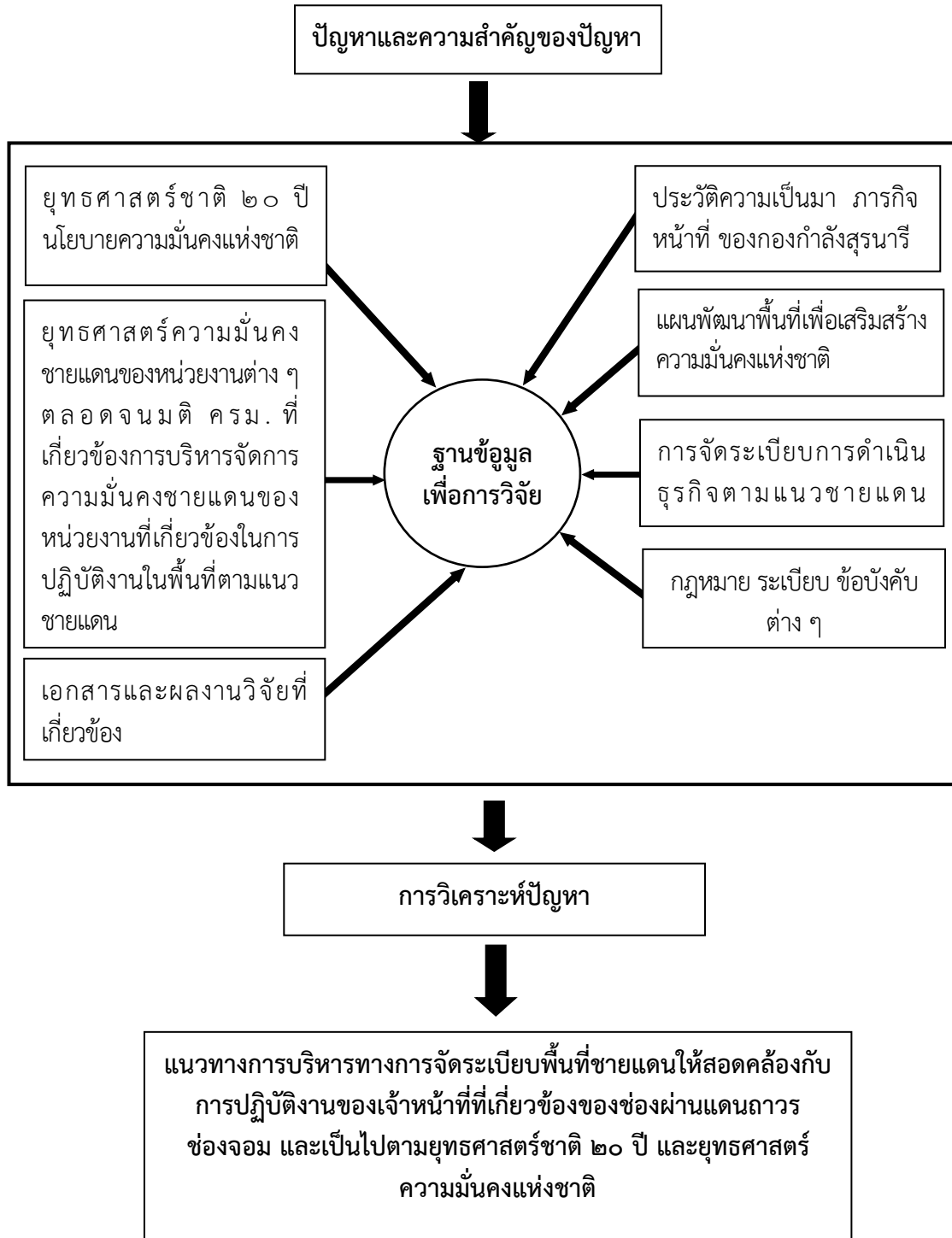
กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยง จำนวน ๒ โครงการแต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด จาก ๔๐ คะแนน คือ โครงการก่อสร้างและซ่อมแซมถนนสายยุทธศาสตร์ โดยจังหวัดสุรินทร์ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ ๒ เรื่อง คือ ขั้นตอนขอบเขต / กระบวนการและขั้นตอน ๓๘ คะแนนจาก ๔๐ คะแนน คือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงมีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยง จำนวน ๘ โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด ๓๖ คะแนนจาก ๔๐ คะแนน คือโครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนชายแดนโดยศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนกองทัพภาคที่ ๒ ศปชด. ทภ. ๒) ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ ๔ เรื่องคือ ขั้นตอนความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงเฉพาะในประเด็นความพร้อมของโครงการ ขั้นตอนของประโยชน์ที่จะได้รับ ขั้นตอนความสัมพันธ์กับโครงการอื่น และขั้นตอนของความเสถียร

กลยุทธ์ที่ ๕ การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกะดับมีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยง จำนวน ๗ โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด ๓๙ คะแนนจาก ๔๐ คะแนน คือ โครงการประชุมคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทยโดยจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ ๑ เรื่อง คือ ขั้นตอนผู้ที่เกี่ยวข้องของโครงการ

กลยุทธ์ที่ ๖ การพัฒนาระบบการควบคุมและกำกับดูแลมีโครงการที่สอดคล้องเชื่อมโยง จำนวน ๖ โครงการ แต่มีโครงการที่ผ่านกระบวนการพิจารณาตามหลักวิชาการและมีคะแนนสูงสุด ๓๙ คะแนนจาก ๔๐ คะแนน คือ โครงการการติดตามและประเมินผลการฝึกทบทวนและจัดตั้งหมู่บ้าน อพป. โดยจังหวัดอำนาจเจริญซึ่งได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการ ๑ เรื่องคือ ขั้นตอนผลิตผลลัพธ์และตัวชี้วัด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

แนวทางการจัดระเบียบชายแดนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี มีความครอบคลุมกับการปฏิบัติของจุดผ่านแดนถาวรโดยมีระเบียบกำหนดแนวทางการทำงานครอบคลุมด้านการควบคุมโรค แนวทางการตรวจคัดกรองคนเข้าเมือง การจัดเก็บภาษีศุลกากร และสรรพสามิต รวมไปถึงการตรวจกักกันสัตว์ พืช และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์และพืชอย่างเป็นระเบียบ โดยมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นแผนแม่บทตามนโยบายยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ซึ่งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ตามรายละเอียดข้างต้น และได้กำหนดหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

บทที่ ๓

การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนของหน่วยงานและปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด่านผ่านแดนถาวรช่องจอม

ประวัติความเป็นมา และภารกิจของกองกำลังสุรนารี

ในปี ๒๕๒๒ กองทัพภาคที่ ๒ ได้มอบให้ กองพลทหารราบที่ ๖ (พล.ร.๖) รับผิดชอบ แผนงานการ รักษาความมั่นคงภายใน โดยจัดตั้งเป็น ทก.พล.ร.๖ รับผิดชอบพื้นที่ ๘ จังหวัด ใน ภาคอีสานตอนล่าง คือ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี, อำนาจเจริญ, ยโสธร และจังหวัดร้อยเอ็ด ต่อมาในปี ๒๕๒๖ ได้มีการปรับแนวทางการปฏิบัติงานเป็นระบบ การต่อสู้เบ็ดเสร็จ ทก.พล.ร.๖ จึงเปลี่ยนเป็น กอ.รมน.ภาค ๒ สย.๒ และได้มีการแบ่งมอบการจัด กำลั้งที่ชัดเจนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กองทัพบก จัดตั้งกองกำลัง ป้องกันชายแดน เพื่อป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศ ตลอดจนการพิทักษ์ชีวิตและ ทรัพย์สินของราษฎรไทย ในพื้นที่อีสานตอนล่าง และได้มอบให้กองทัพภาคที่ ๒ รับผิดชอบ จัดตั้ง กองกำลังสุรนารี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ดังนั้น กองกำลังสุรนารีจึงได้ถือเอาวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๑ เป็นวันสถาปนากองกำลังสุรนารี

เขตรับผิดชอบกองกำลังสุรนารีประกอบด้วย พื้นที่ชายแดน ๕ จังหวัด ของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างคือ บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ โดยระยะทางตามแนวชายแดนประมาณ ๗๕๐ กิโลเมตร พื้นที่ชายแดนที่เป็นพื้นดินเป็นเทือกเขา พนมดงรัก ความยาวประมาณ ๕๖๒ กิโลเมตร พื้นที่ชายแดนที่เป็นพื้นน้ำคือบริเวณแม่น้ำโขง ความยาวประมาณ ๑๘๘ กิโลเมตร จากแนวชายแดนเข้ามา ๕-๑๐ กิโลเมตร ได้ควบคุมให้เป็นพื้นที่ ป่าไม้ชายแดน ซึ่งยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ โดย ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ๔ แห่ง ป่าสงวน ๑๒ แห่ง และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ๒ แห่ง พื้นที่ดังกล่าวเป็นต้นกำเนิดลำห้วยและแม่น้ำสำคัญของ ภาคอีสานตอนล่าง คือ แม่น้ำมูล และแม่น้ำชี

การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน

การบริหารจัดการด่านศุลกากร

ด่านศุลกากรช่องจอม ตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๓๗ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๔ และต่อมาได้มีการยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายกระทรวง กำหนดท่าหรือที่ สนามบินศุลกากร ทางอนุมัติ ด้านพรมแดน และด่านศุลกากร พ.ศ.๒๕๕๓ ปัจจุบันการแบ่งเขตการปกครองกำหนด ตำบลด่านให้ขึ้นอยู่กับอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับที่ทำการด่านศุลกากรช่องจอม ตั้งอยู่

ริมถนนทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ (สุรินทร์-ช่องจอม) ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ห่างจากตัวเมืองจังหวัดสุรินทร์ไปทางทิศใต้ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร และด่านพรมแดนตั้งอยู่สุดทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ ติดชายแดนไทย-กัมพูชา ตรงข้ามบ้านโอรส์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานีชัยของกัมพูชา สภาพทางภูมิศาสตร์ ช่องจอมเป็นแนวช่องเขาของเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นเส้นกั้นเขตแดนไทย-กัมพูชา ที่สามารถเดินทางข้ามแดนติดต่อกับบ้านโอรส์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานีชัย และเดินทางต่อไปยังเมืองเสียมราฐของกัมพูชาได้

ในอดีตช่องจอมเป็นช่องทางข้ามแดนไทย-กัมพูชา ที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสุรินทร์ มีการค้าชายแดนระหว่างชุมชนที่อยู่ตรงข้ามกันตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา แต่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและทำให้รัฐต้องขาดรายได้ ต่อมาภายหลังการค้ามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น กรมศุลกากรจึงได้ดำเนินการจัดตั้งด่านศุลกากรช่องจอม เพื่อการจัดเก็บรายได้และจัดระเบียบการค้าชายแดนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีการประกาศปิดพรมแดนไทย-กัมพูชา เนื่องจากเกิดสงครามในกัมพูชา จากสถานการณ์ความไม่สงบและมีการสู้รบตามชายแดนไทย-กัมพูชา มีผลทำให้การค้าชายแดนของประชาชนทั้งสองประเทศต้องยุติลง กรมศุลกากรเห็นว่าชีวิตของเจ้าหน้าที่และทรัพย์สินของทางราชการอาจไม่ปลอดภัย จึงอนุมัติให้ย้ายที่ทำการด่านศุลกากรช่องจอมไปอยู่ในตัวจังหวัดสุรินทร์ โดยเช่าอาคารสองชั้น เลขที่ ๑๓๕ ตรอกศรีไผทสมันต์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นที่ทำการด่านศุลกากรช่องจอมชั่วคราว จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๕ การสู้รบในกัมพูชาได้ยุติลง กระทรวงมหาดไทยจึงประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวที่ช่องจอม ช่องกร่าง และจุดผ่านแดนต่างๆ เพื่อนำเข้าไม้จากกัมพูชา

สำหรับด้านการค้าชายแดน ผลจากการสู้รบในกัมพูชาเกิดขึ้นเป็นเวลานาน ชาวกัมพูชาต้องประสบความอดอยากและเกิดปัญหาความไม่สงบมีการปล้นสะดมตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชายแดน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนระหว่างกัน โดยฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาจึงมีข้อตกลงเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องจอม กำหนดให้เปิดทุกวันเสาร์และอาทิตย์ จำกัดวงเงินการค้ารายละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ห้ามยานพาหนะผ่านข้ามแดนและจำกัดพื้นที่การข้ามแดนในระยะ ๑,๐๐๐ เมตร จากชายแดน การปิดจุดผ่อนปรนการค้าเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔๐ เนื่องจากเกิดสงครามในกัมพูชาอีกและหลังจากเหตุการณ์ไม่สงบในกัมพูชายุติลง จึงได้ประกาศเปิดจุดผ่อนปรนการค้าใหม่อีกครั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ กำหนดให้เปิดทุกวันเสาร์และอาทิตย์ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยไม่จำกัดวงเงินการค้า แต่ให้เป็นไปตามกฎหมายของทั้งสองประเทศ จำกัดพื้นที่ข้ามแดนไม่เกิน ๑,๕๐๐ เมตร ในเขตแดนของแต่ละฝ่ายและผ่อนผันให้-ยานพาหนะผ่านเข้า-ออก เพื่อขนส่งสินค้าได้ในวันเปิดจุดผ่อนปรนการค้าเท่านั้น ต่อมาเมื่อการค้าขยายตัวสูงขึ้น จึงได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวร

การจัดการของหน่วยควบคุมโรค

ปัจจุบันหน่วยควบคุมโรคเป็นหน้าด่านของจุดผ่านแดนถาวร โดยมีหน้าที่หลักปฏิบัติการด้านการตรวจคัดกรองโรค โรคระบาด รวมไปถึงโรคติดต่อต่าง ๆ และให้บริการทางสาธารณสุขเบื้องต้นแก่ผู้มีอาการเจ็บป่วยตามความเหมาะสม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงปัญหาระหว่าง

ปฏิบัติงานของหน่วยควบคุมโรค พบว่าโดยภาพรวมเจ้าหน้าที่หน่วยควบคุมโรคสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น ซึ่งพบปัญหาย่อยโดยแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน การเฝ้าระวังคัดกรองโรคของเจ้าหน้าที่เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๖.๐๐ ถึง ๒๒.๐๐ น. โดยเจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือและยินดีปฏิบัติงานในเวลาดังกล่าว แต่ได้รับการสนับสนุนค่าตอบแทนจากต้นสังกัดไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามแพทย์ตรวจคนเข้าเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของตรวจคนเข้าเมืองและกฏอนามัยระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด ซึ่งกรมควบคุมโรคมีแนวทางชัดเจนในการประเมินคุณภาพทุกปี นอกจากนี้เจ้าหน้าที่มีคำแนะนำเพิ่มเติมในระหว่างระยะเวลาการปฏิบัติงานว่า พบผู้ป่วยชาวกัมพูชาที่ไม่มีเอกสารการเข้าเมือง หากผ่านด่านคัดกรองโรคแล้ว ขอความร่วมมือไปยังหน่วยตรวจคนเข้าเมืองเรื่องการอนุญาตให้เข้าเมืองต่อไป

๒. ด้านลำดับและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในกรณีที่มีหนังสือเดินทางถูกต้อง เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมต่อบริบทของด่านพรมแดนถาวรช่องจอม โดยผู้เดินทางทุกคนต้องได้รับการคัดกรองโรคก่อนเข้าเมือง แต่อย่างไรก็ตามพบปัญหาว่า ผู้เดินทางชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวกัมพูชาขาดความตระหนักในมาตรการคัดกรองของไทย ไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยอ้างว่าไม่ทราบเป็นประจำ นอกจากนี้ระบบการทำงานในการอนุญาตให้ผู้ป่วยที่ไม่มีหนังสือเดินทางควรเป็นหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองในช่วงระยะเวลา ๖.๐๐ – ๒๒.๐๐ น. ส่วนในระยะเวลา ๒๒.๐๑ – ๕.๕๙ น. ให้เป็นบทบาทของศูนย์ประสานงาน โดยหลังจากด่านปิดตรวจด่านอำนวยความสะดวกทุกกรณี ในกรณีที่ผู้เดินทางไม่ใช่ผู้ควบคุมยานพาหนะ ควรให้ลงเดินทุกคน และขอความร่วมมือจากผู้ควบคุมยานพาหนะ ให้ตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าเมืองทุกคัน หากไม่มีเอกสารรับรองจะไม่สามารถดำเนินการให้ผ่านได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเสนอแนะให้มีการจัดประชุมเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจตามข้อตกลงให้สม่ำเสมออีกด้วย

อย่างไรก็ตามจากขั้นตอนการปฏิบัติงานในกรณีผู้เดินทางที่ไม่มีเอกสารรับรอง เจ้าหน้าที่ต้องประสานงานอำนวยความสะดวกกับศูนย์ประสานงานผ่านแดน โดยการออกเอกสารดังกล่าวต้องทำหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความล่าช้า ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการป่วยหนักขึ้นได้ ดังนั้นการอำนวยความสะดวกผู้ป่วยควรกลับไปใช้แผนเดิม กล่าวคือ ช่วงระยะเวลา ๖.๐๐ – ๒๒.๐๐ น. ให้เป็นหน้าที่ของด่านควบคุมโรคและเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยระยะเวลาหลังจากปิดด่านให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารต่อไป

๓. ด้านจำนวนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน พบว่าบุคลากรไม่เพียงพอต่อภารกิจบทบาทหน้าที่ของด่านควบคุมโรค และภารกิจด้านการพัฒนาสมรรถนะช่องทางเข้าออกตาม IHR ยังได้รับความร่วมมือน้อยจากหน่วยงานภายในช่องทางดังกล่าว ซึ่งเจ้าหน้าที่แก้ไขโดยบริหารอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม และเสนอขออัตรากำลังเพิ่มจากต้นสังกัด โดยในภาวะฉุกเฉินได้มีการขอสับสนุนอัตรากำลังจากสาธารณสุขอำเภอโรงพยาบาล ซึ่งได้มีการพิจารณาเป็นรายกรณีไป อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีความต้องการให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจว่าด่านคัดกรองโรคไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยควบคุมโรคเพียงอย่างเดียว โดยนับเป็นภารกิจของทุกหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและสนับสนุนในรูปแบบของคณะทำงานประจำจุดผ่านแดนถาวร

ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ด่านประกอบด้วย นักวิชาการสาธารณสุข ๓ ตำแหน่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความต้องการตำแหน่งพยาบาล ๑ ตำแหน่ง และเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลอีก ๑ ตำแหน่ง หากได้รับตำแหน่งพยาบาลประจำมาเพิ่ม จะทำให้ทำงานคัดกรองโรคได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔. ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน พบว่ามีปัญหาด้านการจัดการขยะบริเวณด่านควบคุมโรค ที่เกิดจากการค้าขายของพ่อค้าแม่ค้าชาวกัมพูชา และผู้เดินทาง โดยแก้ไขปัญหาเบื้องต้นโดยการขอความร่วมมือกับพ่อค้าแม่ค้า และติดป้ายขอความร่วมมือแต่ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร อาจจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากกัมพูชาในการแก้ไข จัดการขยะที่เกิดจากการค้าขาย นอกจากนี้จุดผ่านแดนถาวรช่องจอมยังอยู่ในเขตอนุรักษ์ ซึ่งการดำเนินด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะทำงานจุดผ่านแดนก่อน โดยจะมีการประเมินการพัฒนาสมรรถนะตามเป้าหมายโดยกรมควบคุมโรคจากผลการประเมิน CCAT เป็นประจำ

เนื่องจากพื้นที่บริเวณช่องผ่านแดนมีหลายหน่วยงาน โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดูแลด้านสภาพแวดล้อมและสุขาภิบาล โดยมีเจ้าหน้าที่ด่านควบคุมโรคเป็นผู้ประเมินตามข้อตกลงของกฎอนามัยระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามพบปัญหาว่า อบต. ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนในการพัฒนาด้านโครงสร้างได้ เช่น การก่อสร้าง สุขาสาธารณะ เป็นต้น

๕. ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด่านควบคุมโรคพบว่า มีผู้ไม่ทราบชื่อ ผ่านเข้าออกด่านควบคุมโรค ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงในการกระทำผิดกฎหมายได้ โดยอาศัยช่องทางเดินเข้าออกด่านควบคุมโรค โดยเจ้าหน้าที่ด่านได้แจ้งงดผ่านช่องทางดังกล่าว ซึ่งผู้ไม่ทราบชื่อแอบอ้างว่ารู้จักและเป็นลูกน้องของผู้มีอำนาจ โดยทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความหวาดระแวงต่อความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ได้ติดป้ายงดผ่านบริเวณทางเดินด้านหลังด่านควบคุมโรค โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ยังคงรู้สึกมั่นใจ และมีความปลอดภัยขณะปฏิบัติงานเนื่องจากมีทหารเข้าร่วมปฏิบัติงานอยู่ในบริเวณจุดผ่านแดนร่วมด้วย

๖. ปัญหาอื่น ๆ ที่พบ ได้รับการรายงานว่า รถรับจ้างหรือผู้นำพาผู้ป่วยไม่แจ้งกรณีที่น่าพาผู้ป่วยไปพบแพทย์ในประเทศไทยและมีการปกปิดข้อมูลเนื่องจากกังวลต่อการถูกปฏิเสธเข้าเมือง, หนังสือเดินทางบางประเภทได้อนุญาตเฉพาะประชาชนในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น แต่พบชาวกัมพูชาในจังหวัดอื่นมีหนังสือเดินทางประเภทนี้และใช้เดินทางได้, พบการลักลอบขนส่งสุรา บุหรี่ สารเสพติดเข้ามายังดินแดนไทย, มีการรับจ้างรถแท็กซี่ของชาวกัมพูชา โดยแย่งอาชีพคนไทย โดยพบว่ามียุทธแท็กซี่กัมพูชา ได้นำพาผู้ป่วยเดินทางเข้าไปจนถึงบริเวณเมืองจังหวัดสุรินทร์

การปฏิบัติงานหน่วยตรวจคนเข้าเมือง

ด่านตรวจคนเข้าเมือง มีหน้าที่ในการตรวจบุคคลและยานพาหนะที่เดินทางเข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร เปรียบเสมือนประตูของประเทศ รวมทั้งให้บริการคนต่างด้าวขณะพำนักอยู่ และเป็นแนวหน้าในการรักษาความมั่นคงของประเทศ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานกลุ่มตัวอย่าง ๓ ราย ให้ข้อคิดเห็นดังต่อไปนี้

๑. ด้านเวลาและระยะเวลาปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองมีความเห็นว่าควรปรับช่วงระยะเวลาปฏิบัติงานเป็น ๖.๐๐ – ๒๐.๐๐ น. จะมีความเหมาะสมมากขึ้น เนื่องจากช่วงเวลาหลังจาก ๒๐.๐๐ น. มีรถและคนผ่านด่านเข้าออกเป็นจำนวนน้อยมาก หากเจ้าหน้าที่มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ อาจทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจแบ่งเวลาการเข้างานเป็น

๒. ระยะเวลา เช่น ช่วงเวลาแรกเริ่มเวลา ๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น. ช่วงเวลาหลังเริ่มเวลา ๘.๐๐ – ๒๒.๐๐ น. เป็นต้น โดยสรุปเจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการปรับลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน เนื่องจากปริมาณคนผ่านด่านเข้าออกมีจำนวนน้อยบางช่วงเวลา ซึ่งหากสามารถปรับระยะเวลาการทำงานได้จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่มีเวลาพักผ่อนเพียงพอมากขึ้น

๒. ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ด้านตรวจคนเข้าเมืองมีความเห็นว่าลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความเป็นมาตรฐานตามหลักสากลดีแล้ว โดยเจ้าหน้าที่ที่มีเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพียงพอ และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่เดินทางผ่านเข้าออกได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่มีข้อเสนอเพิ่มเติมคือ การปรับเปลี่ยนการจัดกำลังคนให้เหมาะสม เนื่องจากการทำงานอยู่จุดเดิมเป็นระยะเวลานานส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่เกิดความเครียดได้ การผลัดเปลี่ยนคนปฏิบัติงานจึงอาจเป็นอีกหนึ่งแนวทางการแก้ปัญหาได้

๓. ด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน พบว่าในด้านตรวจคนเข้าเมืองมีจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน แต่ควรมีการผลัดเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ โดยเสนอแนะแนวทางการเปลี่ยนผลัดละ ๔ วัน ซึ่งการผลัดเปลี่ยนงานจะทำให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ทุกหน้าที่ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่เสนอแนวทางการให้บริการโดยใช้กิริยาที่สุภาพต่อผู้ที่มาติดต่อ ให้มีความอดทน ในขณะที่ปฏิบัติงาน เน้นการบริการด้วยใจและยึดตามกฎหมายเป็นหลัก โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจด้านจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านตรวจคนเข้าเมือง แต่หากสามารถปรับเวลาการทำงานให้มีการผลัดเปลี่ยนเวรได้จะเหมาะสม และส่งผลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า สถานที่ปฏิบัติงานมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และไม่มั่นคงแข็งแรงเพียงพอ โดยได้เสนอแนะให้มีอาคารก่อสร้างที่มีความมั่นคงแข็งแรง ซึ่งจากการสร้างอาคารที่มั่นคงนี้จะส่งผลให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การควบคุมคนเข้าออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ อย่างไรก็ตามสถานที่ปฏิบัติงานยังมีปัญหาด้านมลภาวะทางอากาศ โดยมีมลพิษจากควันรถและฝุ่นละออง เจ้าหน้าที่มีความประสงค์ด้านอุปกรณ์ป้องกันขณะทำงาน รวมไปถึงสภาพอากาศที่ร้อนจัดในช่วงบ่าย หากได้รับการจัดสร้างอุปกรณ์กันแดดจะเป็นประโยชน์อย่างมาก เช่น การสร้างหลังคาหลังรถตู้ เป็นต้น โดยสรุปด้านสถานที่ปฏิบัติงานของด่านตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่มีความต้องการให้จุดตรวจเป็นอาคารถาวร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาใช้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ดีและสะดวกมากขึ้น

๕. ด้านความมั่นคง และความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่มีความรู้สึกถึงความปลอดภัยขณะปฏิบัติงานเป็นอย่างดี และถือว่าหน้าที่ดังกล่าวเป็นการรักษาความมั่นคงของชาติ เนื่องจากพื้นที่ชายแดนเป็นความมั่นคงทางธรรมชาติสามารถเข้าออกได้ตลอดแนว เจ้าหน้าที่จึงเข้มงวดในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก แม้ว่าปัจจุบันการทำงานในส่วนตรวจคนเข้าเมืองค่อนข้างมีความปลอดภัยดี อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ได้เตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุไม่คาดคิด โดยมีการแก้ไขปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ และใส่ใจในเรื่องความปลอดภัยในระหว่างปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่พบปัญหาเล็กน้อยเรื่องอุปกรณ์ตรวจสแกนกระเป๋า สิ่งของ ไม่เพียงพอซึ่งอาจมี

โอกาสให้สิ่งผิดกฎหมายผ่านเข้าประเทศไทยได้ หากได้รับการเพิ่มจำนวนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้ตรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖. นอกจากนี้ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่พบมักจะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของส่วนตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสมรรถนะกำลังได้อย่างเหมาะสมแล้ว เนื่องจากมีระเบียบวาระแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านศุลกากร

ด้านศุลกากรมีหน้าที่บริการผ่านพิธีการนำเข้าและส่งออก, จัดเก็บภาษีอากรและตรวจปล่อยสินค้า, อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมการค้าชายแดน และการค้าระหว่างประเทศ, ป้องกัน และปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยงศุลกากร รวมทั้งยาเสพติดให้โทษ, ควบคุมการนำเข้า-ส่งออกและดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนเขตปลอดอากรและเขตอุตสาหกรรมส่งออกในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมไปถึงทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นตามความเหมาะสม ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน มีรายละเอียดดังนี้

๑. ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ด้านศุลกากร เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่า ระยะเวลาเปิดปิดพรมแดน เป็นช่วงที่ยาวเกินไป ในข้อเท็จจริงขณะปฏิบัติงานการนำเข้า-ออกสินค้าโดยปกติจะเสร็จสิ้นภายในเวลา ๒๐.๐๐ น. ซึ่งการทำงานที่ยาวนานอาจทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความเหนื่อยล้า โดยทำงานเฉลี่ยวันละ ๑๖ ชั่วโมง ผลกระทบจากการทำงานเป็นระยะเวลานานทำให้เจ้าหน้าที่อาจทำงานได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันบางท่านให้ความเห็นว่า อาจมีความจำเป็นต้องเปิดถึงเวลา ๒๒.๐๐ น. เนื่องจากการขนส่งสินค้าบางอย่างผู้ประกอบการต้องส่งสินค้าในระยะทางไกล แต่อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ที่มีความประสงค์ให้ลดระยะเวลาการปฏิบัติงานต่อเนื่อง เนื่องจากทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และภาวะเครียดสะสมได้

๒. ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานและลำดับขั้นการปฏิบัติงานของด้านศุลกากร เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า ค่อนข้างมีลำดับขั้นตอนที่อยู่แล้ว เนื่องจากมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน และมีกฎระเบียบที่รัดกุม เหมาะสม เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติการของศุลกากร โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่เห็นสอดคล้องกันว่า หน่วยงานศุลกากรสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ถูกต้องได้ ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากลำดับการผ่านแดนที่ปฏิบัติอยู่นี้ ถือว่ามีความสะดวก รวดเร็ว ไม่ซับซ้อน และมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี นอกจากนี้หน่วยงานได้มีการจัดประชุม พูดคุยระหว่างหน่วยงานเป็นประจำ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้ ทำให้ขั้นตอนการทำงานสะดวกรวดเร็วและเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้

๓. ด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับระยะเวลาในการทำงาน โดยหากเปรียบเทียบแล้วนับว่าเจ้าหน้าที่จะต้องทำงานเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน โดยเสนอแนะให้มีการจัดผลัดเปลี่ยนช่วงเวลาพักในช่วงเวลาที่มีผู้มาใช้บริการน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะสามารถพักได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยภาพรวมด้านบุคลากรมีจำนวนเหมาะสมดี แต่บางครั้งจำนวน

เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการบริการ เนื่องจากผู้เข้ารับบริการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามฤดูกาลเกี่ยวเนื่อง โดยช่วงระยะเวลาที่ปริมาณเยอะขึ้นเจ้าหน้าที่อาจขอกำลังเสริมจากสำนักงาน ซึ่งหากทำงานล่าช้ามีความจำเป็นต้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจว่าเกิดความล่าช้าจากสาเหตุใด

๔. ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ด้านศุลกากรให้ข้อคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันว่า สถานที่ค่อนข้างทรุดโทรม เก่าและคับแคบไป โดยสาธารณูปโภคพื้นฐานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน ห้วยสำราญ ซึ่งยากต่อการปรับปรุง ซ่อมแซม สถานที่ โดยปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างขอดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ เพื่อให้มีความสะดวกมากขึ้น โดยภาพรวมหากสามารถซ่อมแซมสถานที่ให้ดีขึ้น ด้วยการจัดสรรห้องน้ำสาธารณะให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการ จะสามารถให้บริการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ลึกปลอดภัยขณะปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ทหารและตำรวจ ดูแลพื้นที่รับผิดชอบ และจัดระเบียบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี

การจัดการของหน่วยงานสรรพสามิต

หน่วยงานสรรพสามิตมีหน้าที่รับผิดชอบหลัก คือ หน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต เพื่อเป็นรายได้ของรัฐและดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายสรรพสามิต การสัมภาษณ์ถึงปัญหา รวมถึงแนวทางการแก้ไขปรับปรุงขณะปฏิบัติงานประกอบด้วย

๑. ด้านเวลาและระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระยะเวลาการเปิด-ปิดด่าน เริ่มตั้งแต่เวลา ๖.๐๐ ถึง ๒๒.๐๐ น. โดยเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า การปิดด่านในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลต่อการเดินทางกลับของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่ได้พักในพื้นที่ทำให้ลำบากในการเดินทางไป - กลับ และช่วงระยะเวลาปฏิบัติงานที่ยาวนาน ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่มีความคาดหวังว่าจะสามารถปรับเวลาปิดด่านให้เร็วขึ้นได้ อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ได้ทำงานตรวจสินค้าสุรา ยาสูบ อย่างเข้มงวดเพื่อไม่ให้มีการนำสินค้าเข้าอย่างผิดกฎหมาย

๒. ด้านขั้นตอนและลำดับขั้นการปฏิบัติงาน ในส่วนงานสรรพสามิตมีขั้นตอนการผ่านแดนเป็นระเบียบชัดเจนดี จึงทำให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แต่ในช่วงระยะเวลา ๑๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. จะดำเนินงานได้ค่อนข้างช้า เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวผ่านเข้าออกประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเจ้าหน้าที่ได้แก้ไขปัญหาเบื้องต้นด้วยการเพิ่มช่องทางอำนวยความสะดวกให้มากขึ้น นอกจากนี้ในระบบงานมีข้อกำหนดชัดเจนว่า ๑ คน จะได้สิทธินำเข้ายาสูบได้ ๑๐ ซอง และสุราได้ไม่เกิน ๑ ลิตร แต่อย่างไรก็ตามยังพบผู้ที่ต้องการลักลอบนำเข้าสินค้าเป็นจำนวนมาก ทำให้การดำเนินงานล่าช้า จึงมีมาตรการแก้ไขโดยให้เจ้าหน้าที่ร่วมกันคัดกรอง และสอดส่องดูแลพฤติกรรมลักลอบนำเข้าสินค้าเกินจำนวนจำกัด ในบางกรณีพบปัญหาเพิ่มเติมเรื่อง ประชาชนไม่ยินยอมให้ตรวจสอบ โดยบางรายแสดงท่าทีไม่พอใจที่เจ้าหน้าที่ตรวจค้น หรือหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่

๓. ด้านจำนวนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน พบว่าส่วนงานสรรพสามิตมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อาจส่งผลให้การตรวจสอบขาดประสิทธิภาพได้ และบุคลากรมีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศน้อย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเขมร และภาษาจีน ทำให้การประสานงานไม่ราบรื่นเท่าที่ควร โดยมีข้อคิดเห็นให้จัดการอบรมด้านภาษาต่างประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถของบุคลากรและจัดสอบวัดระดับความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานนาน จึงได้มีข้อเสนอแนะให้จัดทำผลการลัดเปลี่ยนเวรทดแทน เพื่อให้กระจายภาระหน้าที่ได้

๔. ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ส่วนงานสรรพสามิตให้ข้อคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า สถานที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานดี มีการจัดการอย่างเป็นระเบียบ แต่อย่างไรก็ตามควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานในบริเวณที่เป็นจุดตรวจร่วม เนื่องจากหากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย เจ้าหน้าที่จะไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เจ้าหน้าที่ได้นำเสนอข้อคิดเห็นด้านการเพิ่มอุปกรณ์ที่ต้องใช้ร่วมกันขณะปฏิบัติงานให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด และอุปกรณ์ป้องกันเชื้อโรค ซึ่งหากมีอุปกรณ์เพียงพอจะส่งผลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน พบว่าเจ้าหน้าที่มีความปลอดภัยค่อนข้างสูง เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ เข้าร่วมปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะทางพื้นที่เป็นจุดชายแดนที่เป็นป่า อาจทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยเล็กน้อย โดยสภาพะถูกฉิ่นที่เกิดโรคระบาด เจ้าหน้าที่มีความกังวลเรื่องการสัมผัสสัมผัสและร่างกายผู้เดินทาง ส่งผลให้เกิดความกังวลต่อปัญหาด้านสุขภาพ โดยแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคให้เพียงพอต่อความต้องการ และมีมาตรการที่เข้มงวดมากขึ้น

หน่วยปฏิบัติงานด่านกักกันสัตว์

๑. ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว สามารถปฏิบัติงานในช่วงเวลาดังกล่าวได้ เนื่องจากผู้ประกอบการมีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาเดินทางในการรับส่งสินค้าซึ่งมีระยะทางไกล ซึ่งระยะเวลาการเปิดด่าน จะเอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้ประกอบการได้

๒. ในส่วนของด่านกักกันสัตว์ได้ตั้งจุดพ่นยาสำหรับฆ่าเชื้อในสุกร ซึ่งการปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดี และลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานถือว่ามีความเหมาะสม ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเรียบร้อย อย่างไรก็ตามในส่วนของการตรวจสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่เห็นควรว่าควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทราบถึงขั้นตอนการนำเข้าส่งออกสินค้าประเภทสัตว์น้ำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. ด้านจำนวนบุคลากรในด่านกักกันสัตว์ เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีการแบ่งขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยทุกหน่วยงานมีความรับผิดชอบดี

๔. ด้านสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่เห็นควรมีสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ดีแต่ยังขาดความพร้อมเรื่องห้องน้ำสาธารณะ ซึ่งหากเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น และเพิ่มการดูแลสุขภาพของเรื่องขยะ

เนื่องจากช่วงระยะเวลา ๑๖.๐๐ น. จะมีนักท่องเที่ยวกลุ่มผ่านเข้าออกซึ่งขาดวินัยด้านการรักษาความสะอาด

๕. ในด้านความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน ในส่วนด้านกักกันสัตว์เห็นว่ามีความปลอดภัยในการทำงานเป็นอย่างดี ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคง โดยไม่มีข้อร้องเรียนด้านความปลอดภัยเพิ่มเติมแล้ว เห็นควรดำเนินงานเช่นเดิมต่อไป

๖. อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ได้เสนอแนะปัญหาเรื่องสถานที่จอดรถที่ไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว โดยควรมีการดำเนินการจัดหาที่จอดรถบริเวณด้านตรง เพื่อคัดแยกรถต้องสงสัยสำหรับการตรวจในกรณีละเอียดพิเศษ ซึ่งหากมีการจัดสถานที่จอดรถนี้ จะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ลดปัญหาการติดและความสับสนของเจ้าหน้าที่กับประชาชนได้

หน่วยปฏิบัติงานตรวจพืช

๑. ในด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชเริ่มตั้งแต่ ๖.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ซึ่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีความเห็นสอดคล้องกันว่าช่วงระยะเวลาปฏิบัติงานดังกล่าวมีความเหมาะสมเป็นอย่างดี ไม่พบปัญหาด้านเวลาในการปฏิบัติงาน โดยเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้นำเข้าและส่งออกสินค้า

๒. ด้านขั้นตอนและลำดับขั้นในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและเข้มงวดในการตรวจสอบรถขนส่งสินค้าเป็นอย่างดี โดยไม่พบปัญหาขณะปฏิบัติงาน โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับความต้องการให้เจ้าหน้าที่กองกำลังสุรนารีเข้ามา มีบทบาทและส่วนร่วมในการตรวจ ณ จุดตรวจร่วมของศุลกากรเพิ่มเติม

๓. ด้านจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานพบว่า เจ้าหน้าที่มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยไม่พบปัญหาด้านจำนวนบุคลากร อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะเรื่องเพิ่มการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔. ด้านสถานที่ในปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมเป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น ไม่มีการรายงานปัญหาด้านสถานที่สำหรับด่านตรวจพืช

๕. ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงานพบว่าเจ้าหน้าที่รู้สึกปลอดภัยขณะปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศในด่านตรวจพืช

การปฏิบัติงานของเขตนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและพืชที่ใกล้สูญพันธุ์

๑. การขยายช่วงระยะเวลาของการปฏิบัติงานเป็น ๖.๐๐ ถึง ๒๒.๐๐ น. ของทุกวัน ถือเป็นการทำงานที่หนัก เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานเกินไปของหน่วยงานราชการ ควรจัดเจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจร่วมตลอด เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเสนอแนะให้มีการแบ่งเวร แบ่งระยะเวลาการปฏิบัติงานและเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่สับเปลี่ยนกัน แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการขยายระยะเวลาการเปิดด่านก็นับเป็นข้อดีด้านเศรษฐกิจที่ช่วยขยายระยะเวลาในการนำเข้าส่งออกสินค้า เจ้าหน้าที่ได้มีนำเสนอขอแนะนำในการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่หรือเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยจะช่วยเพิ่มขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ได้

๒. ด้านลำดับและขั้นตอนการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นวาระบบงานมีความทันสมัย รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นระเบียบดี เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบมีพื้นฐานที่ดีเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมีการจัดทำระบบที่ทันสมัยพร้อมนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นสากล นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเพิ่มเติมให้จัดพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานแบบ One Stop Service จะช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. ด้านจำนวนบุคลากร พบปัญหาว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากเวลาเปิดปิดงานเป็นช่วงระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน โดยงบประมาณในการจัดสรรด้านบุคลากรกำหนดให้มีข้าราชการ ๑ ตำแหน่ง และเป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการเป็นส่วนมาก เมื่อเทียบกับภาระงาน ความรับผิดชอบจึงถือว่าไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง จึงได้มีการเสนอขอแนะนำด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดสรรทรัพยากรมนุษย์โดยนำระเบียบมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อาจสามารถเพิ่มงบประมาณ เพิ่มสวัสดิการ ค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน รวมไปถึงการฝึกอบรมให้กับบุคลากรให้มีความสามารถและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากสามารถมอบหมายหน้าที่ให้ตรงตามตำแหน่งหรือความสามารถจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นขึ้น

๔. ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่มีข้อคิดเห็นว่าสถานที่ปฏิบัติงานมีลักษณะเป็นที่พักชั่วคราว ไม่นั่นคงเท่าที่ควร การจัดสถานที่ยังไม่เป็นสัดส่วนชัดเจน โดยเห็นควรให้จัดพื้นที่ให้เป็นจุดตรวจถาวร อาจสร้างอาคารถาวรบริเวณจุดตรวจร่วมและสนับสนุนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งในอดีตพื้นที่ส่วนนี้เป็นพื้นที่การสู้รบ แต่ได้มีการเปลี่ยนเป็นจุดผ่านแดนถาวร มีการเปิดตลาดการค้าชายแดน มีบ่อนการพนัน ส่งผลให้ประชาชนในบริเวณนั้นมีการสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องขยะ โรคอุบัติใหม่ รวมไปถึงอาชญากรรม ดังนั้นการบริหารจัดการในพื้นที่ชายแดนให้เป็นระเบียบจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเน้นการสร้างวินัยและการเคารพสถานที่ให้กับประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๕. ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่ายังรู้สึกไม่ปลอดภัยเท่าที่ควร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องเผชิญกับคนจำนวนมากที่ผ่านเข้าออกด่าน แต่ยังขาดอุปกรณ์หรือความพร้อมในการป้องกันความปลอดภัย โดยพบปัญหาชาวแก๊งค์พม่าเข้ามาลักลอบตัดไม้ในพื้นที่ป่าไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่กำลังไม่เพียงพอที่จะลาดตระเวนเข้าตรวจสอบพื้นที่ความเสี่ยง เพราะอาจเกิดการปะทะกับผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดช่องว่างในการกระทำความผิดได้ จึงมีข้อเสนอให้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นเข้าร่วมตรวจ ลาดตระเวน ในพื้นที่เสี่ยงเพื่อป้องกันการลักลอบตัดป่าไม้อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ยังมีความเชื่อมั่นในการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงานอยู่

๖. นอกจากนี้ปัญหาอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่เสนอเพิ่มเติมประกอบด้วยเรื่องผู้ประกอบการหรือนักท่องเที่ยวบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจตลอดจนการถ่ายวิดีโอเพื่อจับผิดเจ้าหน้าที่ รวมไปถึงปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนไม่ชัดเจน อีกทั้งเกิดการขยายตัวของชุมชนตามแนวชายแดน การลักลอบเข้ามามีการทำผิดกฎหมายในประเทศไทย โดยเฉพาะการทำลายทรัพยากรป่าไม้ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบได้ทำการดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ปัญหาความยากจนของประชาชนนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายต่าง ๆ ได้ จึงเห็นควรหากสามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ ประชาชนในพื้นที่จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถดูแลครอบครัวได้ และคนในชุมชนพึ่งพาอาศัยกันได้

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ

๑. เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าช่วงระยะเวลาของการปฏิบัติงานสำหรับด่านเข้าออกยาวนานเกินไป ส่งผลให้เจ้าหน้าที่เกิดความล้าสะสมจากการทำงาน ซึ่งบุคลากรบางหน่วยงานมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ยาวนานเกินไป โดยไม่มีการผลัดเปลี่ยนเวร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานได้ โดยเสนอแนะให้ลดระยะเวลาการเปิดด่านเป็นช่วงเวลา ๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. และเพิ่มมาตรการบังคับให้แต่ละหน่วยงานมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน บุคลากรและผู้บัญชาการในแต่ละจุด ตามปีงบประมาณหรือไม่ควรเกิน ๒ ปี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิด

๒. ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานพบว่า ลำดับขั้นตอนการตรวจสอบในบางจุดไม่เป็นไปตามขั้นตอน เนื่องจากข้อจำกัดทางพื้นที่ในการให้บริการ เช่น พื้นที่ในการจอดรถของผู้มาใช้บริการไม่เพียงพอหรือไม่มีสถานที่จัดเตรียมไว้ มีความจำเป็นต้องจอดบนผิวถนนซึ่งทำให้เกิดภาวะการจราจรติดขัด เกิดความไม่เป็นระเบียบขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าขั้นตอนการดูแลสุขอนามัยเบื้องต้นที่ด่านควบคุมโรคจะสามารถทำได้เฉพาะผู้ผ่านแดนที่เป็นบุคคล ส่วนยานพาหนะจะไม่สามารถดูแลได้อย่างครอบคลุมเนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างจำกัด โดยในปัจจุบันมีการแก้ปัญหาโดยจัดเจ้าหน้าที่เข้าจัดระเบียบบุคคลและยานพาหนะในช่วงโมงเร่งด่วนเพื่อลดปัญหาการจราจรติดขัด ซึ่งเจ้าหน้าที่มีข้อร้องเรียนเพิ่มเติมประกอบด้วยเรื่องบุคคลและยานพาหนะที่จะผ่านเข้าออกมาในประเทศควรมีความเข้มงวดในเรื่องขั้นตอนการคัดกรองโรค การฆ่าเชื้ออย่างรัดกุม เพื่อป้องกันความเสียหายจากโรคติดต่อที่กำลังแพร่ระบาดได้

๓. ด้านจำนวนบุคลากรพบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งการขยายช่วงเวลาในการปฏิบัติงาน แต่ใช้จำนวนเจ้าหน้าที่เท่าเดิมทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลงได้ โดยเห็นควรให้ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ในจุดที่ไม่จำเป็นและเพิ่มในจุดที่จำเป็นให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการนี้อาจแก้ได้เพียงปัญหาเฉพาะหน้าไม่สามารถแก้ปัญหาระยะยาวได้ โดยหากสามารถเสนอความต้องการของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้ผู้บัญชาการพิจารณาได้จะเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด

๔. ประเด็นสถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่เห็นว่าเหมาะสมดี ไม่มีรายงานการพบปัญหาจากสภาพแวดล้อมขณะทำงาน อย่างไรก็ตามสภาพอากาศนับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่เสนอให้มีการติดตั้งพัดลมเพื่อระบายอากาศและลดความร้อนขณะปฏิบัติงาน เนื่องจากสถานที่ปฏิบัติงานมีอากาศร้อนอบอ้าว

๕. ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงานพบว่า จุดตรวจเป็นจุดผ่านแดนถาวร แต่ไม่มีพื้นที่สำหรับการตรวจบุคคลและยานพาหนะ โดยใช้การทำงานบนพื้นผิวจราจรเป็นหลัก อาจทำให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุต่อเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจได้ และยังขาดความปลอดภัยในการป้องกันการติดเชื้อจากภาวะโรคระบาด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องติดต่อกับผู้คนหลากหลาย ซึ่งมีอุปกรณ์ป้องกันไม่เพียงพอ โดยแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการเพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอขณะปฏิบัติงานในเวลากลางคืน หลีกเลี่ยงการสัมผัสที่ไม่จำเป็น ซึ่งมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรจัดพื้นที่ในการตรวจสอบให้เป็นส่วนถาวรที่มีความมั่นคงและปลอดภัย รวมไปถึงจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันให้ถูกสุขอนามัยให้เพียงพอตามความต้องการอย่างเหมาะสม

๖. นอกจากนี้ยังพบปัญหาเรื่องความสับสนในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยไม่ทราบการระบุตัวตนของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีแนวทางแก้ไขด้วยการติดบัตรขณะปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ไม่เกิดความสับสน และปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจมากขึ้น

การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนของหน่วยงานในพื้นที่ความรับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของกองกำลังสุรนารี ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม

๑. หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ ๒ ภารกิจ

- ๑.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทย – กัมพูชา
- ๑.๒ ดำเนินการตามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือชายแดนระหว่างรัฐบาลไทย – กัมพูชา อาทิเช่น การประสานงาน ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- ๑.๓ พัฒนาสัมพันธ์กับหน่วยงาน บุคคลสำคัญ ทั้งทางทหาร และทางการเมืองของประเทศกัมพูชา เพื่อสร้างความเชื่อถือความไว้วางใจ บนพื้นฐานความเป็นจริง และผลประโยชน์ร่วมกัน
- ๑.๔ แก้ปัญหาเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย, ผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ, อาวุธสงคราม, ยาเสพติด, อาชญากรรมบริเวณพื้นที่ชายแดน และปัญหาอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดน
- ๑.๕ รวบรวมข่าวสารที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ ประสานงานรวมทั้งวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์จากข่าวสารดังกล่าว
- ๑.๖ การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ตามนโยบายของศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพภาคที่ ๑ และหน่วยเหนือ

๒. กองร้อยทหารราบ หน่วยเฉพาะเฉพาะกิจที่ ๒ กองกำลังสุรนารี ภารกิจ ปฏิบัติตามพันธกิจ ๓ ประการของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ ๑

- ๒.๑ การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน ได้แก่
 - ๒.๑.๑ เฝ้าตรวจชายแดนด้วยการลาดตระเวน และเครื่องมือเฝ้าตรวจอื่น ๆ
 - ๒.๑.๒ เตรียมความพร้อมในการใช้กำลังป้องกันชายแดนเพื่อรักษาอธิปไตยในพื้นที่รับผิดชอบ
- ๒.๒ การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ได้แก่
 - ๒.๒.๑ การป้องกันปราบปราม สกัดกั้น การกระทำผิด ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง การหลบหนีเข้าเมือง ตามช่องทางธรรมชาติ ด้วยการลาดตระเวนตรวจสอบแนวเขตแดน การคุมตรวจตามจุดล่อแหลม การรวบรวมข่าวสาร และสลายโครงสร้างขบวนการ ร่วมกับตรวจคนเข้าเมือง จ.สุรินทร์, สภ.บ้านกรวด, อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์
 - ๒.๒.๒ การป้องกันปราบปรามการกระทำผิด ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดน ร่วมกับ ปปส. ภาค ๓, เจ้าหน้าที่ตำรวจ ในพื้นที่ อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

๒.๒.๓ การป้องกัน ปราบปรามการกระทำผิด ด้านสินค้า ตาม พ.ร.บ.ศุลกากร, พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พรบ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า, พ.ร.บ.กักพืช และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกับด่านศุลกากรช่องจอม, สรรพสามิตพื้นที่สุรินทร์, ด่านตรวจพืชช่องจอม, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน – ห้วยสำราญ, ด่านตรวจสัตว์ป่าช่องจอม, ด่านตรวจสัตว์น้ำช่องจอม, ด่านกักกันสัตว์ช่องจอม โดยการตั้งจุดตรวจร่วม ตรวจสอบ บุคคล ยานพาหนะ เข้า-ออก บริเวณจุดผ่านแดน

๒.๒.๔ การป้องกัน ปราบปราม สกัดกั้นสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เช่น อาวุธเถื่อน อาวุธสงคราม โดยตั้งจุดตรวจด้านความมั่นคง บริเวณเส้นทาง เข้า-ออก จุดผ่านแดน

๒.๒.๕ การจัดระเบียบ รถโดยสาร รถรับจ้าง จุดจอดรถ ระเบียบการสัญจรของบุคคล ยานพาหนะให้บริเวณจุดผ่านแดน

๒.๓ การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน สนับสนุน ภารกิจ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างไทย-กัมพูชา ให้กับหน่วยเฉพาะกิจที่ ๒ กองกำลังสุรนารี และ หน่วยประสานงานชายแดน ประจำพื้นที่ ๒

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม

๑. **ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสุรินทร์** : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีภารกิจในการตรวจบุคคลและยานพาหนะที่เดินทางเข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร เปรียบเสมือนประตูของประเทศ รวมทั้งให้บริการคนต่างด้าวขณะพำนักอยู่ให้บริการในการเดินทางข้ามแดนและการรักษาความมั่นคงของประเทศ ในการสกัดกั้นบุคคลต้องห้ามหรือไม่พึงประสงค์ มิให้เดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรได้ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามต่อความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ

๒. **สถานีตำรวจภูธรกาบเชิง** : ดูแลเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม

๓. **สรรพสามิตพื้นที่สุรินทร์** : รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต เพื่อเป็นรายได้ของรัฐ และมีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายสรรพสามิต รวมทั้งรับผิดชอบรัฐวิสาหกิจอีก ๒ หน่วยงานคือ องค์การสุรา มีหน้าที่ผลิตและจำหน่ายแอลกอฮอล์แต่เพียงผู้เดียว และ โรงงานไฟ มีหน้าที่ผูกขาดการผลิตและจำหน่ายไฟที่ทำในประเทศ

๔. **ด่านตรวจพืชช่องจอม** : ควบคุม ตรวจสอบพืช ผลผลิตพืชและวัสดุการเกษตรที่นำเข้า นำผ่านและส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช วัตถุอันตราย ปุ๋ย พันธุ์พืช ณ ด่านตรวจพืชและประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับการนำเข้าพืชและผลิตผลทางการเกษตร

๕. **เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน – ห้วยสำราญ** : มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ โดยการควบคุมป้องกัน พื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมที่มีอยู่ และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ การรักษาสมดุลของระบบนิเวศและ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ การสกัดกั้นการลักลอบตัดไม้บริเวณพื้นที่แนวชายแดน การลักลอบขนไม้บริเวณจุดผ่านแดน

๖. ด้านศุลกากรช่องจอม : รับผิดชอบดำเนินการด้านพิธีการนำเข้า-ส่งออก จัดเก็บภาษีอากรและการตรวจปล่อยของทางด่านศุลกากร ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ตรวจปล่อยของในนิคมอุตสาหกรรม ที่มีเขตอุตสาหกรรมส่งออกและคลังสินค้าทัณฑ์บนที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของด่านฯ ป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากร ภายในเขตอำนาจของด่านฯ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานศุลกากรภาค หรือกรมศุลกากร

๗. ด้านตรวจสัตว์ป่าช่องจอม : ควบคุมและตรวจสอบการนำเข้า ส่งออกนำผ่าน สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่า

๘. ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศช่องจอม : ดำเนินงานเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างประเทศและภัย ให้บริการทางการแพทย์ให้กับผู้เดินทางระหว่างประเทศและผู้ต้องกักศึกษาวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างประเทศและภัยสุขภาพของช่องทางเข้า – ออกประเทศ ติดตามสถานการณ์ เหตุการณ์ผิดปกติด้านสาธารณสุขและภัยสุขภาพระหว่างประเทศ และประเมินความเสี่ยงด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ พัฒนาวิชาการ/พัฒนาเทคโนโลยีการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างประเทศของช่องทางเข้า – ออกประเทศ รวมทั้ง ให้คำแนะนำด้านสาธารณสุขในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมให้กับหน่วยประสานงานชายแดนประพินที่ ๒

๙. ด้านกักกันสัตว์สุรินทร์ รับผิดชอบงานด้านกักสัตว์ภายในประเทศ และด้านกักสัตว์ระหว่างประเทศ ประสานงานและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับด้านการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ และสินค้า ปศุสัตว์ของกรมปศุสัตว์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ บริเวณจุดผ่านแดน

๑๐. ด้านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดสุรินทร์ รับผิดชอบ ป้องกันปราบปราม ควบคุมตรวจสอบการนำเข้า - นำออก นำผ่านสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองนำเข้า นำออก นำผ่านสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต กักกันหรืออายัดสินค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต ตามกฎหมาย ที่กำหนดไว้ และตามมาตรฐานภายในประเทศและระหว่างประเทศ บริเวณจุดผ่านแดน

๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลด่าน : ดูแลด้านสาธารณสุขปโภคในพื้นที่อำนวยความสะดวกส่วนราชการเมื่อได้รับการร้องขอ และบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการในพื้นที่รับผิดชอบ

๑๒. อำเภอกาบเชิง : บูรณาการร่วมกับส่วนราชการในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม เพื่อความมั่นคงกำลังอาสาสมัครรักษาดินแดน เข้าปฏิบัติงานบริเวณ จุดผ่านแดน ให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

๑๓. ตำรวจท่องเที่ยว : ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นโดยเฉพาะกรณีและผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว และในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม

ด้านควบคุมโรคติดต่อ

๑. ระยะเวลาการปฏิบัติงานยาวนานเกินไป โดยการเฝ้าระวังคัดกรองโรคของเจ้าหน้าที่เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. จำนวนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน พบว่าบุคลากรไม่เพียงพอต่อภารกิจ

๒. ผู้ป่วยชาวกัมพูชาที่ไม่มีเอกสารการเข้าเมือง หากผ่านด่านคัดกรองโรคแล้ว ต้องขอความร่วมมือไปยังหน่วยตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานความมั่นคง เรื่องการอนุญาตให้เข้าเมืองต่อไป

๓. ผู้เดินทางชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวกัมพูชาขาดความตระหนักในมาตรการคัดกรองของไทย ผู้เดินทางที่ไม่ใช่ผู้ควบคุมยานพาหนะ ไม่ลงรถเพื่อรับการคัดกรอง

๔. รถรับจ้างหรือผู้นำพาผู้ป่วยไม่แจ้งกรณีที่น่าพาผู้ป่วยไปพบแพทย์ในประเทศไทยและมีการปกปิดข้อมูลเนื่องจากกังวลต่อการถูกปฏิเสธเข้าเมือง มีการรับจ้างรถแท็กซี่ของชาวกัมพูชา โดยแย่งอาชีพคนไทย โดยพบว่ามียุทธศาสตร์กัมพูชา ได้นำพาผู้ป่วยเดินทางเข้าไปจนถึงบริเวณเมืองจังหวัดสุรินทร์

๕. เครื่องมือที่มีอยู่ในการคัดกรองยังไม่เพียงพอ และยังขาดเครื่องมือที่ทันสมัย

ตรวจคนเข้าเมือง จ.สุรินทร์

๑. ระยะเวลาปฏิบัติงาน ยาวนานเกินไป เจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการปรับลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน เนื่องจากปริมาณคนผ่านด่านเข้าออกมีจำนวนน้อยบางช่วงเวลา โดยเฉพาะหลัง ๒๒.๐๐ น.

๒. สถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน สถานที่ปฏิบัติงานมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด มีปัญหาด้านมลภาวะทางอากาศ โดยมีมลพิษจากควันรถและฝุ่นละออง

๓. อุปกรณ์ในการตรวจคนเข้าเมืองยังไม่เพียงพอ และมีความต้องอุปกรณ์ที่ทันสมัย มากขึ้น สามารถเชื่อมโยงข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

ด้านศุลกากรช่องจอม

๑. ระยะเวลาปฏิบัติงาน ยาวนานเกินไป เวลาเปิดด่านคือ ๐๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. เจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการปรับลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน การนำเข้า-ออกสินค้าโดยปกติจะเสร็จสิ้นภายในเวลา ๒๐.๐๐ น.

๒. บุคลากรและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

๓. ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน สถานที่ค่อนข้างทรุดโทรม เก้าและค้ำแคบ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่เพียงพอ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ห้วยทับทัน ห้วยสำราญ ซึ่งยากต่อการปรับปรุง ซ่อมแซมสถานที่

สรรพสามิต พื้นที่ จ.สุรินทร์

๑. ระยะเวลาปฏิบัติงาน ยาวนานเกินไป มีความต้องการปรับลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน
๒. พบผู้ที่ต้องการลักลอบนำเข้าสินค้าเป็นจำนวนมาก เนื่องจากช่องว่างของกฎหมาย โดยเฉพาะการทยอยขนสินค้าที่อนุโลมงดเว้นภาษี
๓. บุคลากรปฏิบัติงาน ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
๔. ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานในบริเวณที่เป็นจุดตรวจร่วม เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย เจ้าหน้าที่จะไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

ด่านกักกันสัตว์ จ.สุรินทร์

ประเทศไทย และกัมพูชา ยังไม่เข้าใจกระบวนการตรวจสอบ ฆ่าเชื้อ รวมทั้งความเข้าใจในเชื้อโรคในสัตว์เท่าที่ควร

เขตนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน- ห้วยสำราญ

๑. ระยะเวลาเปิด-ปิดด่าน ยาวนานเกินไป มีความต้องการปรับลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน
๒. บุคลากร ในการลาดตระเวนป้องกัน การลักลอบตัดไม้ในพื้นที่ชายแดนยังไม่เพียงพอ
๓. มีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ ทุกส่วนปฏิบัติงานแบบ One Stop Service เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
๔. มีความต้องการในการพัฒนาที่ทำการของหน่วยงานราชการในพื้นที่จุดผ่านแดนให้ทันสมัย

อบต. ด่าน จ.สุรินทร์

การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม มีความยากเนื่องจากเป็นพื้นที่เขตนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่เขตกรมทางหลวง

หน่วยงานทหารบริเวณจุดผ่านแดน ของกองกำลังสุรนารี

๑. ยังพบปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองของชาวกัมพูชา ตามช่องทางธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ชายแดนระยะทางหลายร้อยกิโลเมตร สามารถลักลอบข้ามผ่านได้หลายเส้นทาง ประกอบกับกำลังเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงมีอยู่จำกัด จากการสอบสวนผู้กระทำผิดพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการทำหลักฐานผ่านแดนของทางฝั่งกัมพูชามีขั้นตอนค่อนข้างมาก และค่าใช้จ่ายสูงกว่าการผ่านกระบวนการช่วยเหลือหลบหนีเข้าเมือง
๒. ชาวกัมพูชายังมีความต้องการรับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมโดยเฉพาะการบริการทางการแพทย์และด้านสาธารณสุข แต่ปัจจุบันยังไม่มีขั้นตอนกระบวนการที่ชัดเจน โดยเฉพาะการคัดกรอง การขาดหลักฐานการผ่านแดนที่ถูกต้อง และการบวนการส่งต่อเพื่อรักษาตามโรงพยาบาลในพื้นที่

สรุป

พบว่าโดยภาพรวมนำเสนอปัญหาด้านการขยายระยะเวลาเปิดด่านที่ไม่สมดุลกับปริมาณการผ่านเข้าออก บุคคล - สินค้า ในห้วงกลางคืน สถานที่ ที่ตั้ง ของด่านศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบชั่วคราวมีสภาพเก่า อีกทั้งเป็นพื้นที่ ทับซ้อนของกรมทางหลวง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือประจำหน่วยงานที่ทันสมัย ควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาอาคารให้ถาวร มีสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อเอื้ออำนวยต่อการผ่านเข้า-ออกประเทศ ในยุคปัจจุบัน ที่มีการค้าชายแดนและบุคคลผ่านเข้าออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยขั้นตอนในการปฏิบัติงานส่วนมากเห็นว่าเหมาะสม แต่หากพัฒนาในแบบ One Stop Service โดยเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน เพื่อลดเวลาและขั้นตอนในกระบวนการผ่านแดน การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมด้านสาธารณสุขต่อชาวกัมพูชา ยังไม่มีกระบวนการบูรณาการประสานงาน กำหนดหลักเกณฑ์ผู้รับผิดชอบหน่วยหน่วยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน ด้านความมั่นคงยังพบปัญหา กระบวนการหลบหนีเข้าเมืองตามช่องทางธรรมชาติ เนื่องจากความต้องการหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในการทำหลักฐานผ่านแดนของชาวกัมพูชา เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย

บทที่ ๔
แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในความรับผิดชอบของ
กองกำลังสุรนารี

บทวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในจุดผ่านแดนถาวร
ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารทางวิชาการ ระเบียบกฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ รวมไปถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก เจ้าหน้าที่ระดับ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหารหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงาน ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม ได้แก่ หน่วยควบคุมโรค ด้านตรวจคนเข้าเมือง ด้านกักกันพืชและสัตว์ สรรพสามิต ศุลกากร และเจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ จำนวน ๓๖ คน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๑ การสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวนการ สัมภาษณ์ (คน)	หมายเหตุ
๑	ด้านศุลกากรช่องจอม	๕	
๒	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสุรินทร์	๕	
๓	ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศช่องจอม	๓	
๔	ด้านตรวจสัตว์ป่าช่องจอม	๓	
๕	ด้านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดสุรินทร์	๒	
๖	ด้านกักกันสัตว์สุรินทร์	๒	
๗	ตำรวจภูธรกาบเชิง	๒	
๘	สรรพสามิตพื้นที่สุรินทร์ สาขาปราสาท	๓	
๙	ตำรวจท่องเที่ยว	๒	
๑๐	ด้านตรวจพืชช่องจอม	๓	
๑๑	หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ ๒	๓	
๑๒	กองร้อยทหารราบ หน่วยเฉพาะเฉพาะกิจที่ ๒ กองกำลังสุรนารี	๓	
	รวม	๓๖	

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

โดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะปฏิบัติงานเชิงการเปรียบเทียบได้ ดังนี้

๑. ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอ กาบเชิง จังหวัด สุรินทร์

๑.๑ นโยบายและระเบียบ รูปแบบการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ ทุกหน่วยงาน บริเวณจุดผ่านแดนถาวร ที่มีความชัดเจน เกิดความประสานสอดคล้องระหว่างหน่วยงาน และมีทิศทางการพัฒนาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๑.๒ มีการวางแผนแผน ในการพัฒนาด้านโครงสร้างด้านศุลกากร และส่วนราชการ ณ จุดผ่านแดนถาวรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องต่อปริมาณการนำเข้า-ส่งออกสินค้าบุคคล ยานพาหนะ ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๓ การวางแผนงาน งบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือในการตรวจคัดกรองของแต่ละหน่วยงาน อย่างเพียงพอ ทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้

๑.๔ การกำหนดอัตราเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน อย่างเพียงพอเหมาะสมต่อปริมาณงาน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง

๑.๕ การบูรณาการ ปรารบปรามกลุ่มกระบวนการกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดนทุกรูปแบบ อย่างจริงจัง ให้ไม่สามารถแสวงหาประโยชน์อย่างผิดกฎหมายจากพื้นที่ชายแดนได้

๒. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัด สุรินทร์

๒.๑ ช่วงระยะเวลาเปิดปิดด่าน ยังไม่สอดคล้องกับ ปริมาณบุคคล สินค้าผ่านเข้า-ออกประเทศ โดยปัจจุบันมีช่วงเวลาทำการตั้งแต่ ๐๖.๐๐-๒๒.๐๐ น. เจ้าหน้าที่ส่วนมากมีความเห็นว่า หลังเวลา ๒๐.๐๐ น. มีบุคคล ยานพาหนะ สินค้า ผ่านเข้า- ออกน้อย

๒.๒ โครงสร้างอาคารสำนักงานของส่วนราชการต่าง ๆ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม มีสภาพเก่า คับแคบ มีพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ ระบบสาธารณูปพื้นฐานโภคพื้นฐานยังไม่เพียงพอ เช่น ระบบน้ำประปา ห้องน้ำสาธารณะ

๒.๓ ที่ดิน ที่ตั้งอาคารสำนักงาน ของส่วนราชการบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม มีปัญหาการประกาศเขตทับซ้อน โดย เมื่อปี ๒๕๔๔ กรมทางหลวงประกาศเขตพื้นที่สงวนกรมทางหลวง จำนวน ๒๘ ไร่ ครอบคลุมเขตถนนและบริเวณข้างเคียง จากนั้น เมื่อปี ๒๕๓๘ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญประกาศเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน ๓๑๓,๔๔๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจุดผ่านแดนถาวร อีกทั้งมีที่ดินธนารักษ์ และพื้นที่ขอใช้ประโยชน์ ดำรวจตระเวนชายแดน บริเวณทิศเหนือช่องจอม ส่งผลให้การเพิกถอนพื้นที่เพื่อก่อสร้างจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ เกิดความยุ่งยาก ลำบาก

๒.๔ เครื่องมือ- อุปกรณ์ปฏิบัติงานแต่ละหน่วยงาน ยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ทดเทียมกับ ด้านศุลกากร ในพื้นที่อื่น ๆ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ล่าช้า โดยเฉพาะช่วงระยะเวลาที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก

๒.๕ ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายบริเวณจุดผ่านแดนและแนวชายแดน โดยเฉพาะกระบวนการกระบวนการหลบหนีเข้าเมือง การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี สินค้าผิดกฎหมาย ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง

๒.๖ นโยบายในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยเฉพาะด้านสาธารณสุข ยังไม่มีการกำหนดแนวทาง ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งประเทศ กัมพูชายังขาดความเข้าใจ และไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนข้อกำหนดในการให้ความช่วยเหลือที่กำหนดไว้ของไทย

๓. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอ กาบเชิง จังหวัด สุรินทร์

๓.๑ ควรมีการพิจารณาห้วงระยะเวลาปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานร่วมกัน เพื่อนำข้อเท็จจริง มาพิจารณา ห้วงเวลาในการเปิด-ปิดด่าน ให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ปัจจุบัน โดยอาศัยปัจจัย ปริมาณบุคคล สินค้า ยานพาหนะ ผ่านเข้า - ออก เสนอให้ทางจังหวัดพิจารณาต่อกระทรวงมหาดไทยต่อไป

๓.๒ ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนต่อกระทรวง ทบวง กรม ของแต่ละหน่วยงาน ให้กระทรวงมหาดไทย โดย จังหวัดสุรินทร์เป็นแม่ข่ายหลัก ในการเสนอ ผลักดัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการของทุกภาคส่วน ร่วมขับเคลื่อน ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิกถอนที่ดินทับซ้อน พัฒนาด้านศุลกากรแห่งใหม่ อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๓ ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนา เสนอ โครงสร้าง ที่ตั้งอาคารสำนักงานงานด้านศุลกากรแห่งใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดความประสานสอดคล้อง มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีด้านศุลกากรเป็นแม่ข่ายหลัก รวมทั้งกำหนดหน่วยงาน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลสภาพแวดล้อม บริเวณจุดตรวจผ่านแดน อย่างเป็นระบบ มีงบประมาณรองรับ กำหนดแนวทางสร้างจิตสำนึกในชุมชนระยะยาว ให้ทราบว่าด่านพรมแดนคือประตูและภาพลักษณ์ของประเทศ

๓.๔ มีการจัดการปัญหาด้านความมั่นคงแบบ บูรณาการร่วม เพื่อสลายโครงสร้างกระบวนการผิดกฎหมายข้ามชาติต่าง ๆ การประสานความร่วมมือในการปราบปรามผู้กระทำผิดระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน

๓.๕ กำหนดให้มีการประสานความร่วมมือด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย กับกัมพูชาอย่างทั่วถึง ด้วยสื่อ Internet หรือสิ่งพิมพ์สองภาษา เพื่อให้ประชาชนที่เข้ารับบริการทราบถึงระเบียบ ขั้นตอน การเตรียมเอกสาร หลักฐานผ่านแดนประเภทต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดให้มี การจัดการประชุมประสานงานหน่วยงานชายแดน ระหว่างประเทศ อย่างต่อเนื่อง

๓.๖ กำหนดนโยบาย ขั้นตอน การปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ จังหวัด สาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลในพื้นที่ทั้งรัฐ และเอกชน ด้านควบคุมโรคติดต่อ และหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ เพื่อกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ ผู้ประสานงาน ข้อห้าม ข้อจำกัด ในการรักษาพยาบาล ให้มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้อย่างทันท่วงที

๔. แนวทางการพัฒนาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

๔.๑ สร้างการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระบบของสินค้า บุคคลผ่านเข้า-ออก และยานพาหนะ แต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน เนื่องจากในปัจจุบันแต่ละหน่วยงานเก็บข้อมูลแยกกัน เช่น หน่วยควบคุมโรคเก็บข้อมูลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงโรคติดต่อ ด้านตรวจคนเข้าเมืองเก็บข้อมูลบุคคลและยานพาหนะ ด้านศุลกากร ด้านตรวจพืช ตรวจสัตว์ป่า ด้านกักกันสัตว์ ด้านตรวจสัตว์น้ำ เก็บข้อมูลด้านสินค้า หน่วยงานความมั่นคงเก็บข้อมูลผู้กระทำความผิด การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเชื่อมโยงผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ให้สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลกลาง จะส่งผลให้การจัดการฐานข้อมูลเป็นระเบียบและง่ายต่อการค้นหาของทุกหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งเสริมความมั่นคง และจัดระเบียบตามแนวชายแดนดียิ่งขึ้น

๔.๒ การปรับปรุงโครงสร้างเพื่อจัดระเบียบอาคารสถานที่ปฏิบัติงาน จากลักษณะเข้า-ออก เส้นทางเดียวในรูปแบบเดิม พัฒนาให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในลักษณะ One Stop Service การรวบรวมจุดตรวจ ระบบคัดกรองแต่ละหน่วยงานไว้ในพื้นที่เดียวกัน โดยเสนอร่างการสร้างอาคารถาวรอย่างเป็นระบบเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน กำหนดช่องทางตรวจแบบแยกการระหว่างบุคคล บุคคลที่มียานพาหนะส่วนตัวและรถขนส่งสินค้า ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

๔.๓ ปรับปรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ ของส่วนราชการให้เพียงพอและทันสมัย อาทิเช่น ระบบบันทึกเอกลักษณ์บุคคล (Biometric) และระบบบันทึกทะเบียนยานพาหนะอัตโนมัติ (License Plate Recognition) ของตรวจคนเข้าเมือง ระบบตรวจวัดอุณหภูมิอัตโนมัติของด่านควบคุมโรคติดต่อ ระบบ X-Rays สัมภาระบุคคล และรถขนส่งสินค้าของด่านศุลกากร ห้องปฏิบัติการตรวจสอบศัตรูพืชของด่านตรวจพืช เครื่องพ่นยาฆ่าเชื้อสัตว์อัตโนมัติของด่านกักกันสัตว์ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วถูกต้อง โปร่งใส ทัดเทียมกับมาตรฐานอาณาประเทศ

๔.๔ หากมีสถานการณ์โรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น ตามประกาศของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลกระทบต่อระบบการคัดกรองโรคของด่านควบคุมโรคติดต่อ โดยจำเป็นต้องมีมาตรการ ขั้นตอน คัดกรอง เพิ่มขึ้นกว่าปกติ ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ กรมควบคุมโรคติดต่อและหน่วยสาธารณสุขในพื้นที่ ต้องกำหนดอัตราเจ้าหน้าที่ ผู้ชำนาญการ เฉพาะด้านโรคติดต่อ รวมทั้งเครื่องมือพิเศษที่จำเป็นเพิ่มเติมประจำจุดผ่านแดนถาวร จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

สรุป

ผลการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ ทำให้ทราบว่า ด้านศุลกากรช่องจอมได้ก่อสร้างมาในระยะเวลาที่ยาวนานในลักษณะโครงสร้างแบบชั่วคราว ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีลักษณะถาวร โดยด่านถูกจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ทับซ้อนของเขตที่ดินสงวน กรมทางหลวงและเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ห้วยทับทัน - ห้วยสำราญ จึงยากต่อการพัฒนา ส่งผลให้พื้นที่ใช้สอยปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อการ

ปฏิบัติงานหรือติดตั้งเครื่องมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเร่งรัดในการเฟิกถอนที่ดินร่วมกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม จัดสร้างด่านศุลกากรใหม่ ด้านห่วงเวลาเปิด-ปิด ด้านปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน จึงควรมีการบูรณาการกำหนดให้เหมาะสมกับปริมาณบุคคล ยานพาหนะ สินค้าเข้า-ออก รวมทั้งบริบทต่าง ๆ ในพื้นที่ ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ของแต่ละหน่วยงานยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย จึงควรมีการพัฒนาให้ทัดเทียมกับด่านศุลกากรแห่งอื่น ด้านความมั่นคงควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการ บูรณาการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ปราบปรามกระบวนผิดกฎหมายทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ผู้ให้สัมภาษณ์ เสนอแนวทางจัดระเบียบและพัฒนาด่านศุลกากร ควรมีการพัฒนากระบวนการข้อมูลกลาง เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสิทธิภาพความรวดเร็วใน การปฏิบัติงานสนับสนุนด้านความมั่นคง การนำเครื่องมือเทคโนโลยีในการคัดกรองที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในลักษณะ การปฏิบัติงานร่วมกัน (One Stop Service) การบูรณาการกำหนดรูปแบบด่านศุลกากร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างประสานสอดคล้อง เป็นไปตามความต้องการของแต่ละหน่วยงาน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้อเสนอเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี โดยมียุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาให้เกิดความมั่นคง ซึ่งเน้นการบริหารจัดการ สภาวะแวดล้อม พัฒนาคคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมรองรับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคง โดยใช้กลไกแบบบูรณาการในการดำเนินการ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

สรุปผลการวิจัยและการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยทำการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ชายแดน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กรมควบคุมโรค ตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากรสรรพสามิต ด่านกักกันพืชและสัตว์ พื้นที่อนุรักษ์รวมถึงเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้วิจัยได้จัดการประชุมหารือกับหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลว่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวม ซึ่งนับว่าระบบการจัดการเป็นระเบียบเรียบร้อยดีแล้วในระดับหนึ่ง โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างชัดเจน อย่างไรก็ตามในแต่ละตำแหน่งบริการอาจพบปัญหาเฉพาะจุดด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกันไป

ด้านศุลกากรช่องจอม ได้ก่อสร้างมาในระยะเวลาที่ยาวนาน ในลักษณะโครงสร้างแบบชั่วคราวยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีลักษณะถาวร เนื่องจากติดขัดปัญหาด้านที่ดิน กล่าวคือด้านถูกจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ทับซ้อนของเขตที่ดินสงวนกรมทางหลวงและเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน – ห้วยสำราญ จึงยากต่อการพัฒนาส่งผลให้พื้นที่ใช้สอยปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือติดตั้งเครื่องมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหวังเวลาเปิด-ปิด ด้านปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับปริมาณงานด้านเครื่องมืออุปกรณ์ของแต่ละหน่วยงานยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะในภาพรวมควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมในการเฟิกถอนที่ดิน ทุกส่วนราชการควรร่วมกำหนดรูปแบบแปลนโครงสร้างอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ประสานสอดคล้องในการปฏิบัติงานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนเพื่อลดขั้นตอนระยะเวลาของผู้ที่เข้ารับบริการ เพื่อสร้างด้านศุลกากรใหม่ด้านการกำหนดเวลาเปิดปิดจุดผ่านแดนควรมีการบูรณาการกำหนดให้เหมาะสมกับปริมาณบุคคล ยานพาหนะ สินค้าเข้า-ออก รวมทั้งบริษัทต่าง ๆ ในพื้นที่โครงสร้างอาคารสถานที่ควรมีการพัฒนาให้ทัดเทียมกับด้านศุลกากรแห่งอื่นด้านความมั่นคงควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ปราบปรามกระบวนกรผิดกฎหมายทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แนวทางจัดระเบียบและพัฒนาด้านศุลกากร ควรมีการพัฒนาาระบบฐานข้อมูลกลาง เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน สนับสนุนด้านความมั่นคง การนำเครื่องมือเทคโนโลยีในการคัดกรองที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในลักษณะการปฏิบัติงานร่วมกัน (One Stop Service) การบูรณาการกำหนดรูปแบบด้านศุลกากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างประสานสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของแต่ละหน่วยงาน โดยผู้วิจัยได้เสนอโครงสร้างจุดผ่านแดนถาวรแบบบูรณาการ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอมมีความเห็นชอบที่ตรงกัน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปต่อยอดพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยวิเคราะห์ สามารถพิจารณาถึงแนวทาง/ข้อเสนอแนะที่ฝ่ายต่าง ๆ ควรพิจารณาดำเนินการต่อไป ดังนี้

๑. กรมควบคุมโรค

๑.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน สามารถเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการทำงานในช่วงห้วงเวลา ๐๖.๐๐ ถึง ๒๒.๐๐ น.

๑.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน แนะนำขอความร่วมมือจากผู้ควบคุมยานพาหนะให้ตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าเมืองทุกคัน หากไม่มีเอกสารรับรองจะไม่สามารถดำเนินการให้ผ่านได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเสนอแนะให้มีการจัดประชุมเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจตามข้อตกลงให้สม่ำเสมอ

๑.๓ ด้านบุคลากร มีข้อเสนอขออัตรากำลังเพิ่มจากต้นสังกัด โดยอาจเพิ่มตำแหน่งพยาบาลประจำอีก ๑ ตำแหน่ง เนื่องจากในช่วงที่มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการบริการ

๑.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน สามารถแก้ไขปัญหาการจัดการขยะให้เหมาะสมได้ รวมไปถึงจัดหาห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการ

๑.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจดูแลความปลอดภัยบริเวณโดยรอบอย่างเคร่งครัด

๒. ตรวจคนเข้าเมือง

๒.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน แนะนำปรับช่วงระยะเวลาปฏิบัติงานเป็น ๐๖.๐๐ – ๒๐.๐๐ น. หรืออาจแบ่งเวลาการทำงานเป็น ๒ ระยะ เช่น ช่วงเวลาแรกเริ่มเวลา ๐๕.๓๐ – ๒๐.๐๐ น. ช่วงเวลาหลังเริ่มเวลา ๐๘.๐๐ – ๒๒.๐๐ น.

๒.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นมาตรฐานตามหลักสากล และการปรับเปลี่ยนการจัดกำลังคนให้เหมาะสม โดยแนะนำการผลัดเปลี่ยนคนปฏิบัติงาน

๒.๓ ด้านบุคลากร การผลัดเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ โดยเสนอแนะแนวทางการเปลี่ยนผลัดผลัดละ ๔ วัน ซึ่งการผลัดเปลี่ยนงานจะทำให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ทุกหน้าที่

๒.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เสนอให้มีอาคารก่อสร้างที่มีความมั่นคง แข็งแรงการจัดสร้างอุปกรณ์กันแดดจะเป็นประโยชน์อย่างมาก เช่น การสร้างหลังคาหลังรถตู้ เป็นต้น

๒.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่เข้มงวดในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก และต้องการอุปกรณ์ตรวจสอบแกนกระเป๋า สิ่งของ หากได้รับการเพิ่มจำนวนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานจะช่วยให้ตรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. ศุลกากร

๓.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน การนำเข้า-ออกสินค้าโดยปกติจะเสร็จสิ้นภายในเวลา ๒๐.๐๐ น. แนะนำให้ปิดด่านหลังจากระยะเวลาดังกล่าว

๓.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หน่วยงานบุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

๓.๓ ด้านบุคลากร เสนอแนะให้มีการจัดผลัดเปลี่ยนช่วงเวลาพักในช่วงเวลาที่มีผู้มาใช้บริการน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะสามารถพักได้อย่างเหมาะสม โดยช่วงระยะเวลาที่ปริมาณเยอะขึ้น เจ้าหน้าที่สามารถขอกำลังเสริมจากสำนักงาน หากทำงานล่าช้ามีความจำเป็นต้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจร่วมด้วย

๓.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมสถานที่ให้ดีขึ้น และจัดสรรห้องน้ำสาธารณะให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการ

๓.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ทหาร และตำรวจ ดูแลพื้นที่รับผิดชอบ และจัดระเบียบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างเคร่งครัด

๔. สรรพสามิต

๔.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน สามารถปรับระยะเวลาปิดด่านให้เร็วขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดภายในช่วงเวลา เพื่อไม่ให้เกิดการนำเข้าสู่สินค้าผิดกฎหมาย

๔.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงเวลา ๑๖.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. เจ้าหน้าที่เพิ่มช่องทางอำนวยความสะดวกให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ไม่เกิดความล่าช้า

๔.๓ ด้านบุคลากร แนะนำให้มีการจัดอบรมด้านภาษาต่างประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถของบุคลากรและจัดสอบวัดระดับความรู้เพิ่มเติม และมีข้อเสนอแนะให้จัดทำการผลิตเปลี่ยนเวรทดแทน เพื่อให้กระจายภาระหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

๔.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เพิ่มเติมด้านการเพิ่มอุปกรณ์ที่ต้องใช้ร่วมกัน ขณะปฏิบัติงานให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด และอุปกรณ์ป้องกันเชื้อโรคตามมาตรการป้องกันอย่างเหมาะสม

๔.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ เข้าร่วมปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ แนะนำให้มีการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคให้เพียงพอต่อความต้องการ และมีมาตรการที่เข้มงวดมากขึ้น

๕. ด้านกักกันพืชและสัตว์

๕.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดด่านระยะเวลาดังกล่าวช่วยให้ปฏิบัติงานได้ครอบคลุมมากขึ้น

๕.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน แนะนำให้เจ้าหน้าที่กองกำลังสุรนารีเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการตรวจ ณ จุดตรวจร่วมของศุลกากรเพิ่มเติม

๕.๓ ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่มีข้อเสนอแนะเรื่องเพิ่มการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๕.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อความต้องการ จะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น และเพิ่มการดูแลความสะอาดเรื่องขยะ

๕.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นคงและรู้สึกปลอดภัย เน้นแนวทางการดำเนินงานเช่นเดิม

๖. อนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชที่ใกล้สูญพันธุ์

๖.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน เสนอแนะให้มีการแบ่งเวร แบ่งระยะเวลา การปฏิบัติงานและเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่สับเปลี่ยนกัน มีข้อเสนอแนะในการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่หรือ เพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลาการปฏิบัติงาน

๖.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน บุคลากรมีประสิทธิภาพและมีการจัดทำระบบที่ทันสมัย พร้อมนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นสากล โดยแนะนำให้จัดพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานแบบ One Stop Service จะช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖.๓ ด้านบุคลากร เสนอขอแนะนำด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดสรร ทรัพยากรมนุษย์โดยนําระเบียบมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อาจสามารถเพิ่มงบประมาณ เพิ่มสวัสดิการ ค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน รวมไปถึงการฝึกอบรมให้กับบุคลากรให้มีความสามารถและ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากสามารถมอบหมายหน้าที่ให้ตรงตามตำแหน่งหรือ ความสามารถมากยิ่งขึ้น

๖.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ควรสร้างอาคารถาวรบริเวณจุดตรวจร่วมและ สนับสนุนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอต่อความต้องการโดยเน้นการสร้างวินัยและการเคารพ สถานที่ให้กับประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๖.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน เสนอให้มีเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานอื่นเข้าร่วมตรวจ ลาดตระเวน ในพื้นที่เสี่ยงเพื่อป้องกันการลักลอบตัดป่าไม้ อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ยังมีความเชื่อมั่นในการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงานเป็นอย่างดี

๗. เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ

๗.๑ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน เสนอแนะให้ลดระยะเวลาเปิดด่านเป็นช่วงเวลา ๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. และเพิ่มมาตรการบังคับให้แต่ละหน่วยงานมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน บุคลากรและ ผู้บัญชาการในแต่ละจุด ตามปีงบประมาณหรือไม่ควรเกิน ๒ ปี

๗.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน บุคคลและยานพาหนะที่จะผ่านเข้าออกมาในประเทศ ควรมีความเข้มงวดในเรื่องขั้นตอนการคัดกรองโรค การฆ่าเชื้ออย่างรัดกุม เพื่อป้องกันความเสียหาย จากโรคติดต่อที่กำลังแพร่ระบาดได้

๗.๓ ด้านบุคลากร ควรให้ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ในจุดที่ไม่จำเป็นและเพิ่มในจุดที่จำเป็น ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยหากสามารถเสนอความต้องการของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้ผู้บัญชาการพิจารณา ได้จะเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด

๗.๔ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการติดตั้งพัดลมเพื่อระบายอากาศและ ลดความร้อนขณะปฏิบัติงาน เนื่องจากสถานที่ปฏิบัติงานมีอากาศร้อนและต้องปฏิบัติงานเป็นระยะ เวลานาน

๗.๕ ความมั่นคงและความปลอดภัยขณะปฏิบัติงาน ควรจัดพื้นที่ในการตรวจสอบ ให้เป็นส่วนถาวรมีความมั่นคงและปลอดภัย รวมไปถึงจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันให้ถูกสุขอนามัย ให้เพียงพอตามความต้องการและตามมาตรฐานอย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

- ธรากร ธรรมวินทร, พล.ต.. “แนวทางการเปิดจุดผ่านแดนถาวร กรณีที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องเส้นเขตแดน ไทย – กัมพูชา”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๗.
- ประสิทธิ์ โอสมานนท์. “ระบบราชการกับการบริหารงานในภาวะไม่ปกติ : ศึกษากรณีการบริหารงานเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของราชการฝ่ายพลเรือน”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๑.
- พีรพล วิริยากุล, พ.อ.. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาเฉพาะกรณี : การปฏิบัติด้านการทหาร”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๒.
- ยุทธนาสินธุ์ ศรีนุรัตน์เดชา, พ.อ. “ทิศทางของกองทัพไทยในการต่อสู้เพื่อเอาชนะการก่อความไม่สงบบริเวณพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๑.
- วิเชียร พุฒิวิญญู. “การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในหมู่บ้านพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๐.
- สนธยา ทรัพย์สกุล, พล.ต.. “การบริหารจัดการตลาดการค้าชายแดนกับความมั่นคงของชาติ: ศึกษากรณี ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๙.
- “ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐”, ราชกิจจานุเบกษา. ตุลาคม ๒๕๖๑, หน้า ๗ – ๕๕.

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ พลตรี กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย
- วัน เดือน ปีเกิด ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๗
- ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ปริญญาโท การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตรชั้นนายร้อย รุ่นที่ ๘๔ โรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ
หลักสูตรชั้นนายพัน รุ่นที่ ๖๐ โรงเรียนทหารราบ ศูนย์การทหารราบ
หลักสูตรหลักประจำ รุ่นที่ ๗๕ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- ประวัติการทำงานโดยย่อ
- ผบ.มว.ปล.ร.๒๓ พัน ๓
 - ผบ.ร้อย อวบ.ร.๒๓ พัน ๓
 - ผบ.ร.๒๓ พัน ๑
 - ผบ.กรม ทพ.๒๖
 - ผบ.ร.๒๓
 - ผบ.พล.ร.๖
- ตำแหน่งปัจจุบัน รองแม่ทัพภาค ๒

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษา
จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
ผู้วิจัย พลตรี กิตติศักดิ์ บุญพระธรรมชัย **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 62
ตำแหน่ง รองแม่ทัพภาคที่ 2

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการรวมตัวของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 10 ประเทศ ร่วมมือจัดตั้งเป็นกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียน ประเทศไทยเป็น 1 ในสมาชิก ที่ได้เข้าร่วมประชาคมอาเซียนเมื่อปี พ.ศ.2558 โดยประชาคมอาเซียน มี 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

รัฐบาลไทยได้กำหนด ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เมื่อปี 2559 เป็นกรอบนโยบายในการพัฒนาประเทศ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน มียุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาให้เกิดความมั่นคง เน้นการบริหารจัดการภาวะแวดล้อม พัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมรองรับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง โดยใช้กลไกแบบบูรณาการ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นแนวทางการบริหารที่สำคัญในพื้นที่ชายแดน

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2564) เมื่อปี 2560 โดยเป็นแผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่ชายแดนให้มีความมั่นคง ปลอดภัยและสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.2559 – 2564) เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชายแดน ด้านความมั่นคง พร้อมทั้งการบูรณาการการแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

กองทัพบก ได้จัดตั้งกองกำลังป้องกันชายแดน จำนวน 7 กองกำลัง ปฏิบัติงานตามพันธกิจ 3 ประการของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ได้แก่ การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน การจัดระเบียบพื้นที่และรักษาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

กองกำลังสุรนารี เป็น 1 ใน 7 กองกำลังป้องกันชายแดน รับผิดชอบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด มีภารกิจในการจัดระเบียบพื้นที่แนวชายแดน ประสานการปฏิบัติ ให้เกิดความมั่นคง โดยมีจุดผ่านแดนถาวร 4 แห่ง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรบ้านปากแซง และจุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี จุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า และจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนที่มีมูลค่าการนำเข้า – ส่งออกสินค้ากับประเทศกัมพูชา

มากที่สุดใภาคอีสานและมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้ศึกษาวิจัย “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์” เพื่อเป็นการเชื่อมต่อกับเสาหลักอาเซียน ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล และนโยบายด้านความมั่นคงของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อเสนอแนวทางจัดระเบียบบริเวณจุดผ่านแดนถาวร และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน เช่น ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้าสิ่งผิดกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน ในจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนที่เป็นรูปธรรมและให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในลักษณะการบูรณาการร่วมกันในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2564)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาตินโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่เกี่ยวกับความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามแนวชายแดน (เช่น ศาลปกครองตรวจคนเข้าเมือง สาธารณสุข และอื่น ๆ) การจัดระเบียบการดำเนินธุรกิจตามแนวชายแดนการค้าชายแดน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในห้วงเวลาตั้งแต่ ตุลาคม 2562 – พฤษภาคม 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสังเกตการณ์ลงพื้นที่ปฏิบัติงานของกองกำลังสุรนารี และการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยงาน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม ในเรื่องของปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล : นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนในความรับผิดชอบของกองกำลังสุรนารี ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกองค์กร ณ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ

ผลการวิจัย

แนวทางการจัดระเบียบชายแดนตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี มีความครอบคลุมกับการปฏิบัติของจุดผ่านแดนถาวร โดยมีระเบียบกำหนดแนวทางการทำงานครอบคลุมด้านการควบคุมโรค แนวทางการตรวจคัดกรองคนเข้าเมือง การจัดเก็บภาษีศุลกากร และสรรพสามิต รวมไปถึงการตรวจกักกันสัตว์ พืช และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์และพืชอย่างเป็นระเบียบ โดยมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นแม่บท ซึ่งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นไว้ และได้กำหนดหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

กองกำลังสุรนารี มีภารกิจในการจัดระเบียบพื้นที่แนวชายแดน ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการและภาคเอกชนให้เกิดความมั่นคง และจากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจ สืบสภาพปัญหาโดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก จากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่าง ๆ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม พบว่าโดยภาพรวมนำเสนอปัญหาด้านการขยายระยะเวลาเปิดด่านที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณการผ่านเข้าออก บุคคล - สินค้า ในห้วงกลางคืน สถานที่ ที่ตั้งของด่านศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นแบบชั่วคราว มีสภาพเก่า อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ทับซ้อนของกรมทางหลวง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือประจำหน่วยงานที่ทันสมัย ควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาอาคารให้ถาวร มีสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อเอื้ออำนวยต่อการผ่านเข้า-ออกประเทศในยุคปัจจุบันที่มีการค้าชายแดนและบุคคลผ่านเข้าออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยขั้นตอนในการปฏิบัติงานส่วนมากเห็นว่าเหมาะสม แต่หากพัฒนาในแบบ One Stop Service โดยเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน เพื่อลดเวลาและขั้นตอนในกระบวนการผ่านแดน การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมด้านสาธารณสุขต่อชาวกัมพูชา ยังไม่มีกระบวนการบูรณาการประสานงาน กำหนด หลักเกณฑ์ ผู้รับผิดชอบหน่วยหน่วยที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน ด้านความมั่นคงยังพบปัญหา กระบวนการหลบหนีเข้าเมืองตามช่องทางธรรมชาติ เนื่องจากความต้องการหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในการทำหลักฐานผ่านแดนของชาวกัมพูชาเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

1.1 นโยบายและระเบียบ รูปแบบการปฏิบัติงาน อำนาจหน้าที่ ทุกหน่วยงาน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรที่มีความชัดเจน ส่งผลให้เกิดการประสานสอดคล้องระหว่างหน่วยงาน และมีทิศทางการพัฒนาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.2 มีการวางแผน ในการพัฒนาด้านโครงสร้างด้านศุลกากร และส่วนราชการ ณ จุดผ่านแดนถาวรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องต่อปริมาณการนำเข้า-ส่งออกสินค้า บุคคล

ยานพาหนะ ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

1.3 การวางแผนงาน งบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือในการตรวจคัดกรองของแต่ละหน่วยงานอย่างเพียงพอ ทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้

1.4 การกำหนดอัตราเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน อย่างเพียงพอเหมาะสมต่อปริมาณงาน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง

1.5 การบูรณาการ การปราบปรามกลุ่มกระบวนกรกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดนทุกรูปแบบอย่างจริงจัง เพื่อที่จะไม่สามารถแสวงหาประโยชน์อย่างผิดกฎหมายจากพื้นที่ชายแดนได้

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

2.1 ช่วงระยะเวลาเปิดปิด-ด่าน ยังไม่สอดคล้องกับ ปริมาณบุคคล สินค้าผ่านเข้า-ออกประเทศ โดยปัจจุบันมีห้วงเวลาทำการตั้งแต่ 06.00-22.00 น. เจ้าหน้าที่ส่วนมากมีความเห็นว่า หลังเวลา 20.00 น. มีบุคคล ยานพาหนะ สินค้า ผ่านเข้า- ออกน้อย

2.2 โครงสร้างอาคารสำนักงานของส่วนราชการต่าง ๆ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม มีสภาพเก่า คับแคบ มีพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ ระบบสาธารณูปพื้นฐานโภคพื้นฐานยังไม่เพียงพอ เช่น ระบบน้ำประปา ห้องน้ำสาธารณะ

2.3 ที่ดิน ที่ตั้งอาคารสำนักงานของส่วนราชการบริเวณจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม มีปัญหาการประกาศเขตทับซ้อน โดยเมื่อปี 2494 กรมทางหลวงประกาศเขตพื้นที่สงวนกรมทางหลวงจำนวน 28 ไร่ ครอบคลุมเขตถนนและบริเวณข้างเคียง จากนั้น เมื่อปี 2538 เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ห้วยทับทัน-ห้วยสำราญประกาศเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน 313,445 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจุดผ่านแดนถาวร อีกทั้งมีที่ดินเขตกรรมธนารักษ์ และพื้นที่ขอใช้ประโยชน์ ดำรวจตระเวนชายแดน บริเวณทิศเหนือช่องจอม ส่งผลให้การเพิกถอนพื้นที่เพื่อก่อสร้างจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ เกิดความยุ่งยาก ลำบาก

2.4 เครื่องมือ- อุปกรณ์ปฏิบัติงานแต่ละหน่วยงาน ยังไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย ทดเทียบกับด่านศุลกากร ในพื้นที่อื่น ๆ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ลำบาก โดยเฉพาะช่วงระยะเวลาที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก

2.5 ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายบริเวณจุดผ่านแดนและแนวชายแดน โดยเฉพาะกระบวนกรหลบหนีเข้าเมือง การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี สินค้าผิดกฎหมาย ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง

2.6 นโยบายในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยเฉพาะด้านสาธารณสุข ยังไม่มีการกำหนดแนวทาง ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งประเทศกัมพูชา ยังขาดความเข้าใจและไม่ปฏิบัติตาม ขั้นตอนข้อกำหนดในการให้ความช่วยเหลือที่กำหนดไว้ของไทย

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวร ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

1.1 ควรมีการพิจารณาห้วงระยะเวลาปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานร่วมกัน เพื่อนำข้อเท็จจริงมาพิจารณา ห้วงเวลาในการเปิด-ปิดด่าน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยอาศัยปัจจัยปริมาณบุคคล สินค้า ยานพาหนะผ่านเข้า - ออก เสนอให้ทางจังหวัดพิจารณาต่อกระทรวงมหาดไทยต่อไป

1.2 ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาดินทับซ้อนต่อกระทรวง ทบวง กรม ของแต่ละหน่วยงาน ให้กระทรวงมหาดไทย โดยจังหวัดสุรินทร์เป็นแม่ข่ายหลักในการเสนอ ผลักดัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการของทุกภาคส่วน ร่วมขับเคลื่อน ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิกถอนที่ดินทับซ้อน พัฒนาด่านศุลกากรแห่งใหม่อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาเสนอโครงสร้างที่ตั้งอาคารสำนักงาน ด่านศุลกากรแห่งใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันเกิดการประสานสอดคล้อง มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีด่านศุลกากรเป็นแม่ข่ายหลัก รวมทั้งกำหนดหน่วยงาน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลสภาพแวดล้อม บริเวณจุดตรวจผ่านแดนอย่างเป็นระบบ มีงบประมาณรองรับ กำหนดแนวทางสร้างจิตสำนึกในชุมชนระยะยาว ให้ทราบว่าด่านพรมแดนคือประตูและภาพลักษณ์ของประเทศ

1.4 มีการจัดการปัญหาด้านความมั่นคงแบบบูรณาการร่วม เพื่อสลายโครงสร้างกระบวนการผิดกฎหมายข้ามชาติต่าง ๆ การประสานความร่วมมือในการปราบปรามผู้กระทำความผิดระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน

1.5 กำหนดให้มีการประสานความร่วมมือด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาอย่างทั่วถึง ด้วยสื่อ Internet หรือสิ่งพิมพ์สองภาษา เพื่อให้ประชาชนที่เข้ารับบริการทราบถึงระเบียบ ขั้นตอน การเตรียมเอกสาร หลักฐานผ่านแดนประเภทต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดการประชุมประสานงานหน่วยงานชายแดนระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

1.6 กำหนดนโยบาย ขั้นตอน การปฏิบัติ ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ จังหวัด สาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลในพื้นที่ทั้งรัฐและเอกชน ด้านควบคุมโรคติดต่อ และหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่เพื่อกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ ผู้ประสานงาน ข้อห้าม ข้อจำกัด ในการรักษาพยาบาล ให้มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้อย่างทันท่วงที

2. แนวทางการพัฒนาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม

2.1 สร้างการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระบบของสินค้า บุคคลผ่านเข้า-ออก และยานพาหนะ แต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน เนื่องจากในปัจจุบันแต่ละหน่วยงานเก็บข้อมูลแยกกัน เช่น หน่วยควบคุมโรคเก็บข้อมูลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงโรคติดต่อ ด้านตรวจคนเข้าเมืองเก็บข้อมูลบุคคลและยานพาหนะ ด้านศุลกากร ด้านตรวจพืช ตรวจสัตว์ป่า ด้านกักกันสัตว์ ด้านตรวจสัตว์น้ำ เก็บข้อมูลด้านสินค้า หน่วยงานความมั่นคงเก็บข้อมูลผู้กระทำความผิด การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางอิเล็กทรอนิกส์โดยเชื่อมโยงผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ให้สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูล

กลาง จะส่งผลให้การจัดการฐานข้อมูลเป็นระเบียบและง่ายต่อการค้นหาของทุกหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งเสริมความมั่นคง และจัดระเบียบตามแนวชายแดนดียิ่งขึ้น

2.2 การปรับปรุงโครงสร้างเพื่อจัดระเบียบอาคารสถานที่ปฏิบัติงาน จากลักษณะเข้า-ออก เส้นทางเดียวในรูปแบบเดิม พัฒนาให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในลักษณะ One Stop Service การรวมจุดตรวจ ระบบคัดกรองแต่ละหน่วยงาน ไว้ในพื้นที่เดียวกัน โดยเสนอร่างการสร้างอาคารถาวรอย่างเป็นระบบ เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน กำหนดช่องทางตรวจแบบแยกการ ระหว่างบุคคล บุคคลที่มียานพาหนะส่วนตัว และรถขนส่งสินค้า ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

2.3 ปรับปรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ ของส่วนราชการให้เพียงพอและทันสมัย อาทิ เช่น ระบบบันทึกเอกลักษณ์บุคคล (Biometric) และระบบบันทึกทะเบียนยานพาหนะอัตโนมัติ (License Plate Recognition) ของตรวจคนเข้าเมือง ระบบตรวจวัตถุอันตรายอัตโนมัติของด่านควบคุมโรคติดต่อ ระบบ X-Rays สัมภาระบุคคล และรถขนส่งสินค้า ของด่านศุลกากร ห้องปฏิบัติการตรวจสอบศัตรูพืชของด่านตรวจพืช เครื่องพ่นยาฆ่าเชื้อสัตว์อัตโนมัติของด่านกักกันสัตว์ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส ทัดเทียมกับมาตรฐานอาณานิคมประเทศ

2.4 หากมีสถานการณ์โรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น ตามประกาศของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลกระทบต่อระบบการคัดกรองโรคของด่านควบคุมโรคติดต่อ โดยจำเป็นต้องมีมาตรการ ขั้นตอนคัดกรอง เพิ่มขึ้นกว่าปกติ ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอ กรมควบคุมโรคติดต่อ และหน่วยสาธารณสุขในพื้นที่ต้องกำหนดอัตราเจ้าหน้าที่ ผู้ชำนาญการเฉพาะด้านโรคติดต่อ รวมทั้งเครื่องมือพิเศษที่จำเป็นเพิ่มเติม ประจำจุดผ่านแดนถาวร จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ